

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ULAŞTIRMA HİZMETLERİ

**SİGORTA ÇEŞİTLERİ
840UH0050**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. SİGORTANIN TANIMI TEMEL KAVRAMLARI VE SİGORTA SÖZLEŞMESİ	3
1.1.Sigortanın Tanımı	3
1.1.1.Sigortanın Doğuşu	4
1.2.Sigorta Temel Kavramları.....	4
1.2.1.Riziko.....	4
1.2.2.Poliçe	4
1.2.3.Tecditname	5
1.2.4.Zeyilname	5
1.2.5.Sigorta Bedeli	5
1.2.6. Sigorta Primi.....	5
1.2.7.Sigorta Değeri.....	5
1.2.8.Muafiyet.....	6
1.2.9.Sigorta Anlaşmasında Taraflar	6
1.3. Sigorta Aracıları.....	6
1.3.1.Acente	6
1.3.2.Yetkili Acente.....	6
1.3.3.Yetkisiz Acente.....	7
1.3.4. Prodüktör	7
1.3.5.Sigorta Eksperi	7
1.3.6.Reasürans.....	7
1.3.7.Koasürans	7
1.4 Sigorta Prensibi.....	7
1.4.1. Azami İyi Niyet Prensibi	7
1.4.2. Sigortalıdır Menfaat Prensibi	8
1.4.3.Tazminat Prensibi	8
1.4.4. Yakın Neden Prensibi	8
1.4.5. Rücu Prensibi.....	9
1.5. Sigorta Sözleşmesi	9
1.5.1.Sigortacının Yükümlülükleri	9
1.5.2. Sigortalının Yükümlülükleri	10
1.5.3. Nakliyat Sigorta Sözleşmesi	10
UYGULAMA FAALİYETİ	11
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	12
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	14
2. NAKLİYAT SİGORTALARI.....	14
2.1. Emtia Nakliyat Sigortaları	14
2.1.1. Satış Sözleşmesi ve Sigorta	15
2.1.2. Deniz Yolu İle Yapılan Taşımlar	17
2.1.3. Kara Yolu ile Yapılan Taşımlar	20
2.1.4.Hava Yolu İle Yapılan Taşımlar	20
2.1.5. Emtia Nakliyat Sigortalarında Verilen Ek Teminatlar.....	21
2.1.6.Emtia Nakliyat Sigortalarında Fiyatlandırma	21

2.1.7. Emtia Nakliyat Sigortalarında Dikkat Edilecek Hususlar	21
2.1.8. Hizmet Sağlayıcı Olarak Freight Forwarder'ın Sigorta Faaliyetleri.....	22
2.1.9. Nakliye Sigorta Poliçesinin İçeriği	23
2.2. Kıymet Nakliyat Sigortaları	25
2.3. Tekne Sigortaları	25
2.4. CMR (Uluslararası Kara Yolu Taşıyıcı Sorumluluğu Sigortası)	26
2.4.1. CMR Kapsamı Dışında Kalan Durumlar	38
2.4.2. CMR Prim Uygulamaları	39
UYGULAMA FAALİYETİ	40
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	41
MODÜL DEĞERLENDİRME	43
CEVAP ANAHTARLARI	45
KAYNAKÇA	46

AÇIKLAMALAR

KOD	840UH0050
ALAN	Ulaştırma Hizmetleri
DAL/MESLEK	Lojistik
MODÜLÜN ADI	Sigorta Çeşitleri
MODÜLÜN TANIMI	Sigortayı tanımlama, nakliyat sigorta sözleşmesi yapma, nakliyat sigortası çeşitlerini tanıma temel bilgi ve becerilerinin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	10.sınıfı tamamlamış olmak
YETERLİK	Sigortalama işlemlerini yapmak
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel Amaç Bu modül ile, ofis ve bilgisayar ortamında, T.T.K' a göre Sigorta temel kavramlarını ve nakliyat sigortası çeşitlerini öğrenerek sigortalama işlemlerini yapabileceksiniz.</p> <p>Amaçlar</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sınıf, ofis ve işyeri ortamında Türk Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslararası kurallara göre, sigortanın temel kavramlarını tanıyarak sigorta sözleşmesi yapabileceksiniz.2. Sınıf, ofis, iş yeri ortamında TTK'na, Sigorta Kanunu'na ve uluslararası CMR Sözleşmesi'ne göre nakliyat sigortası çeşitlerini öğreneceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ofis ortamı ile bu ortamlarda bulunan bilgisayar, telefon, faks, yazıcı gibi donatım araçları
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<p>Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz.</p> <p>Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.</p>

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Sigorta, ortaya çıkabilecek, dışarıdan bilinçli ve planlanmamış, ani ve beklenmedik risklerin bir ücret karşılığı sigorta firmaları tarafından karşılanmasıdır. Aynı zamanda, firmaların sürekliliğinin sekteye uğramaması, bireylerin sahip oldukları statülerini koruması bakımından da acil ve gerekli bir ihtiyaçtır.

Lojistik ve taşımacılık firmaları açısından sigorta; göndericiler tarafından lojistik ve taşımacılık firmalarına teslim edilen eşyaların depolanması veya sevkiyatı sırasında olabilecek zarar ve kayıplara karşı lojistik ve taşımacılık firmalarının risklerinin teminat altına alınmasıdır.

Lojistik ve taşımacılık firmalarında riskin doğuşu göndericilerin eşyayı firmalara teslimi ile başlar, eşyaların alıcısına teslimi ile sona erer.

Bu modül sonunda sigortanın tanımını, kavramlarını, çeşitlerini ve sigorta sözleşmesini öğreneceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Sınıf, ofis ve işyeri ortamında Türk Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve uluslararası kurallara göre sigortanın temel kavramlarını tanıyarak sigorta sözleşmesi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sigorta tanımını ve kavramlarını araştırınız.
- Sigorta sözleşmesinde tarafların sorumluluklarını araştırınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamını ve yakınınızda bulunan bir sigorta acentesine ve lojistik hizmet veren bir firmaya giderek görevli kişilerden bilgi alabilirsiniz. Ayrıca internet ortamındaki konuyla ilgili çeşitli bilgilerden faydalanabilirsiniz. Araştırmalarınız neticesinde kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş gurubunuz ile paylaşınız.

1. SİGORTANIN TANIMI TEMEL KAVRAMLARI VE SİGORTA SÖZLEŞMESİ

1.1.Sigortanın Tanımı

Sigorta, aynı türden tehlikeyle karşı karşıya olan kişilerin, belirli bir miktar para ödemesi yoluyla toplanan tutarın, sadece o tehlikenin gerçekleşmesi sonucu fiilen zarara uğrayanların zararını karşılamada kullanıldığı, bir risk transfer sistemidir. Bu sistem sayesinde kişiler, karşı karşıya buldukları tehlikelerin neden olabileceği, parayla ölçülebilen zararlarını, nisbeten küçük miktarlarda ödemiş oldukları primler yoluyla paylaşmaktadırlar.

Sigortanın temel işlevi, zararı ekonomik açıdan önemsiz bir duruma getirmektir. Kişiler tek başına karşılayamayacakları zararları bir organizasyon aracılığıyla aralarında paylaşmaktadırlar.

Bu organizasyon, “sigorta şirketi”, “sigorta ettiren” ve “bir sigorta sözleşmesi”nden oluşur.

Bir sigorta sözleşmesinde; bir tarafta sigorta teminatı veren, ilgili kanun ve mevzuata göre sigortacılık faaliyetinde bulunmaya yasal olarak yetkili bulunan “sigortacı”, diğer tarafta da tehlikeyle karşı karşıya olan “sigorta ettiren” bulunmaktadır. Sigortalı; sigorta şirketinin bir tarafı olarak, teminat kapsamındaki tehlikelerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, meydana gelen hasarın tazmini talebinde bulunmaya yasal yetkili

olan kişidir. Genellikle sigorta ettiren ile sigortalı aynı kişi olmakla birlikte, farklı da olabilmektedir.

Sigortacının sigortalıyı koruma yükümlülüğüne karşılık, sigortalının da sözleşme ile saptanan prim adı altındaki bir meblağı ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

1.1.1.Sigortanın Doğuşu

Bugünkü anlamda sigortaya tam benzememekle beraber, sigortanın ilk örneklerinin M.Ö. 4500 yıllarında Mısır'da görüldüğü, buradaki taş yontucularının aralarında sandık oluşturarak üyelerinden birinin ölümü hâlinde bu sandıktan ölenin ailesine yardım yaptıkları, M.Ö. 2250 yıllarında ise Babil Kralı'nın Darmatha isimli kontrat oluşturduğu, M.Ö. 650-588 yıllarında Atina kanunlarında, M.S.200 yıllarında ise Roma hukukunun aidat karşılığı üyelerine yardımda bulunan teşekküllere imkan tanıdığı anlaşılmaktadır.

12. yüzyılın sonlarına doğru Kuzey İtalya'da nakliyat sigortaları yapılmaya başlanmıştır. 14. yüzyılın başlarında ise yine İtalya'da sigorta sözleşmesi imzalanmıştır.

15. ve 16. yüzyıllara gelindiğinde ise Avrupa'da deniz sigortaları belli kurallara bağlanmıştır.

İlk örgütlü bugünkü anlamda sigortacılık faaliyetleri ise 17. yüzyılda Londra'da Thames Nehri kenarında Uzakdoğu'ya gemi ile yük taşımacılığı yapanların uğrak yeri olan kahvehane işleten Edward Lloyd'un çalışmaları ile başlamıştır. Yangın sigortalarında ilk uygulama 1680 yılında yine Londra'da başlamıştır.

19. yüzyılın sonlarına doğru endüstriyel faaliyetlerin hız kazanması nedeniyle doğal olarak sigortacılık da önem kazanmış ve hızlı gelişmeler kaydetmiştir.

1.2.Sigorta Temel Kavramları

1.2.1.Riziko

Bir kimsenin para ile ölçülebilir menfaatini tehdit eden tehlikedir. Rizikonun gerçekleşme ihtimalinin yüksek veya düşük olması, prim belirlemelerinde en önemli unsurdur. Rizikolar % 0 ile % 100 arasında bir değerle gerçekleşir. % 0 riski sigortacı teminat altına almayacaktır; % 100 riski sigortacı teminat altına almayacaktır; riskin bu değerler arasında bir yerlerde oluşacağı öngörülerek, primlendirme esasları belirlenmektedir.

Gerçekleşme durumu % 100 kaçınılmaz olmasına rağmen teminat verilen tek konu hayat sigortalarıdır.

1.2.2.Poliçe

Sigorta anlaşmasının yazılı şeklidir. Bu belgenin içeriğinde bulunması gereken bilgiler şunlardır:

- Sigortacı ile sigortalı / sigorta ettirenin ve varsa menfaattarın ismi, adresi
- Sigortanın konusu
- Verilen teminatlar
- Teminat başlangıç ve bitiş tarihleri
- Sigorta bedeli

1.2.3.Tecditname

Yıllık poliçenin bitim tarihinde aynı şirket nezdinde yeni poliçe yapıldığında, tecditname ismini alır.

1.2.4.Zeyilname

Poliçe ve tecditler üzerinde herhangi bir değişiklik, ilave, iptal gibi durumlar olduğunda düzenlenen belgelerdir. Bu belgeler bazen primli, bazen de primsiz olabilir. Örneğin, adres değişikliği zeyilnamesi primsizdir. Primli zeyilnameler ise bazen sigortalıdan prim alınmasına, bazen de prim iadesine yol açabilir. Örneğin, poliçe konusu malın satışında düzenlenen iptal zeyilnamesi ile sigortalıya prim iadesi yapılır.

1.2.5.Sigorta Bedeli

Poliçede yazılı olan meblağ olup, hasar hâlinde sigortacının ödeyeceği en yüksek miktar budur.

1.2.6. Sigorta Primi

Sigortacının hasar hâlinde ödeyeceği tazminata karşılık olarak sigorta ettiren tarafından peşinen veya taksitle ödenen ücrettir. Bu ücret; teknik olarak hesaplanan prime, masrafla komisyonlar kâr gibi unsurların eklenmesiyle bulunur.

1.2.7.Sigorta Değeri

Teminat altına alınan nesnenin piyasa rayicidir. İdeal olan, sigorta bedelinin sigorta değerine eşit olması, yani poliçenin piyasa rayiç değeri ile düzenlenmesidir. Böylece sigortalı, hasar hâlinde tazminatını eksiksiz alabilecektir. Ancak bu eşitlik olmaması hâlinde tazminat ödemelerinde önemli problemler ortaya çıkacaktır.

Sigorta Bedeli = Sigorta Değeri ? İDEAL DURUM

Sigorta Bedeli > Sigorta Değeri ? AŞKIN SİGORTA

Sigorta Bedeli < Sigorta Değeri ? EKSİK SİGORTA

1.2.7.1.Aşkın Sigorta

Poliçede yazılı bedel, sigorta edilen malın değerinden daha fazla olduğunda aşkın sigorta söz konusu olup, malın tümü hasarlansa dahi ödenecek tazminat rayiç değerle sınırlı olacağından, sigortalı boş yere fazla prim ödemiş olduğunu anlayacaktır.

1.2.7.2.Eksik Sigorta

Sigorta bedelinin sigorta değerinden az olması durumudur. Eğer sigorta bedeli gerçek değerinin altında gösterilmiş ise eksik sigorta var demektir.

ÖRNEK:

Sigorta Bedeli =10.000.000 TL
Sigorta Değeri=20.000.000 TL ise meydana gelecek 4.000.000.TL'lik hasarda 2.000.000.TL ödenecektir.

Çünkü malın tamamı değil yarısı sigortalanmıştır.
Eksik sigortada, sigortalı malın hasara uğraması hâlinde ;

- Tam hasar meydana gelmişse, poliçede yazılı olan bedel tazminat olarak ödenir.
- Kısmi hasarda ise ;

Tazminat = Hasar x (Sigorta bedeli) /Sigorta Değeri formülü ile hesaplanarak ödenir.

1.2.8.Muafiyet

Sigortalının hasarın bir kısmına katılmasıdır. Hasar hâlinde sigortalıya belli bir meblağın ödenmemesi anlamına gelen bu uygulamada, primler de muafiyetsiz sigortaya oranla daha düşük belirlenir. Belirlenen muafiyet rakamına kadar olan hasarların ödenmediği, yalnız geçen meblağın ödendiği muafiyete tenzili muafiyet; belirlenen muafiyet rakamına kadar olan hasarların ödenmediği, geçen hasarların ise kesintisiz ödendiği muafiyet türüne ise entegral muafiyet denir.

1.2.9.Sigorta Anlaşmasında Taraflar

- **Sigortacı:** Sigorta anlaşmasında riski üstlenerek teminat veren ve tehlikenin gerçekleşmesi hâlinde tazminat ödemeyi taahhüt eden taraftır.
- **Sigortalı:** Sigorta anlaşmasında tazminat almaya hak kazanan taraftır.

Sigorta ettiren: Sigorta anlaşmasının teklifini veren ve gerektirdiği primi ödemekle yükümlü taraftır. Sigortalı ile sigorta ettiren aynı kişi olabileceği gibi, farklı da olabilir.

1.3. Sigorta Aracıları

Sigorta şirketi ile sigortalı olacak kişi arasında yer alan ve bilgi verip satışı sağlayan kişi veya kurumlardır.

1.3.1.Acente

Sigorta şirketi namına faaliyette bulunan (o şirketi temsil eden), gerçek veya tüzel kişi olarak kurulan istihsal organlarıdır. Kuruluş esaslarıncı yetkili veya yetkisiz olarak çalışır.

1.3.2.Yetkili Acente

Sigortalı / sigorta ettirenden teklifi alan, bu bilgilerle poliçeyi düzenleyerek primini tahsil etme yetkisi bulunan, düzenlediği belgeleri noterce onaylanmış kanuni deftere kaydeden ve bu belgelerden tahakkuk eden vergileri, ilgili yerlere yatıran acentedir.

1.3.3.Yetkisiz Acente

Sigortalı / sigorta ettirenden teklifi alıp, sigortacıya ileterek, sigorta anlaşmasının yapılmasına aracılık eden acentedir. Yetkili acentenin diğer yükümlülükleri bu tip acenteler için geçerli değildir.

1.3.4. Prodüktör

Belli bir sigorta şirketine bağlı olmayan, muhtelif sigorta branşlarında sigorta olmak isteyenleri bilgilendirerek poliçenin hazırlanmasında aracılık eden gerçek veya tüzel kişidir. Acente sigortacının tarafındayken, prodüktör sigortalının tarafındadır.

1.3.5.Sigorta Eksperi

Sigorta edilen rizikolunun gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarının nedenlerini ve niteliklerini belirleyen ve Hazine Müsteşarlığı'ndan aldıkları belgeler ile kendi yönetmelikleri çerçevesinde çalışan gerçek veya tüzel kişilerdir.

1.3.6.Reasürans

Sigorta şirketlerinin teminat verdiği rizikolarda, sigorta değerlerinin yüksekliği veya büyük hasarların aynı zamana gelebilme ihtimalleri, sigorta şirketlerinin hasar ödemelerinde zorlanmalarına neden olabilir. Kendi sermayeleri, ihtiyatları, öz varlıkları ile karşılayamayacakları büyük hasar ödemeleri için sigorta şirketleri de kendilerini sigorta ettirirler. Bu işleme reasürans denir. Böylece şirketler riskin bir kısmını kendi üzerlerinde tutup, geri kalan kısmını başka sigorta şirketlerine devreder. Reasürans işlemlerinde riski bu şekilde devreden şirkete sedan, devir alan şirkete ise reasürör denir. Sedan şirketin kendi üzerinde tuttuğu kısma konservasyon, reasüröre devrettiği kısma sesyon denir. Reasürör şirket de kendisini sigortalama ihtiyacı duyarak, devraldığı riskin bir bölümünü tekrar devrettiğinde, bu işleme retrosesyon denir.

1.3.7.Koasürans

Bir rizikonun birden fazla şirket tarafından, ortaklaşa teminata alınmasıdır. Şirketlerden biri poliçeyi düzenler ve diğer şirketlere kopyalarını gönderir. Poliçeyi düzenleyen şirkete jeran denir.

1.4 Sigorta Prensipleri

1.4.1. Azami İyi Niyet Prensipleri

Sigorta sözleşmesinde sigortalının beyanı esastır. Sigortalı / sigorta ettiren, teminat altına aldığı nesneye ilişkin tüm bilgileri doğru olarak vermek; aynı şekilde sözleşmeye aracılık eden kişi de neyi, ne şartlar altında aldığı konusunda doğru ve gerçek bilgileri sigortalıya bildirmek zorundadır. Prensiplerin korunması için şu hususlara dikkat edilmesi gerekir:

- Sigortacının teklif edilen işi kabul edip etmemesine tesir edecek bütün bilgilerin sigorta ettiren tarafından açıklanması

- Sigorta teminatının karşılığı olan primin tam ve doğru hesaplanabilmesine tesir eden bilgilerin sigortacıya tam ve doğru bildirilmesi
- Sözleşme süresi içinde meydana gelecek değişikliklerin taraflarca birbirlerine bildirilmesi
- Sigortalının haklarının sigortacı tarafından korunması
- Hak edilen hasar meblağının süratle ödenmesi

1.4.2. Sigortalanabilir Menfaat Prensibi

Sigortalı olabilmek için, tarif edilen rizikonun gerçekleşmesi hâlinde ortaya çıkacak zararın,

- para ile ölçülebilir olması,
- sigortalının kendi varlığından bir eksilme veya borcunu artırma gibi bir netice vermesi şartına bağlanmıştır.

Sigorta ettiren bir nesneyi teminata alırken, mutlaka onun sahibi olması gerekmez; üzerinde menfaati bulunması yeterlidir.

Örneğin;

- Bir kişi sahibi bulunduğu binayı sigorta edebilir. (Mal sahibi sıfatı ile sigorta)
- Bir bina bankaya teminat olarak gösterilerek (ipotek) kredi kullanılıyorsa, banka bu binanın sahibi olmamasına karşın, üzerinde ipotek hakkında doğan menfaati bulunmaktadır ve banka bu binayı sigorta edebilir. (Dain - i mürtehin sıfatı ile sigorta)

1.4.3.Tazminat Prensibi

Sigortalının, hasar olduğunda zararının karşılanması, sözleşme gereğidir. Bu zararın giderilmesi nakden ödeme şeklinde olabileceği gibi, onarımını üstlenme veya yerine yenisini verme şeklinde de olabilir.

Nakden ödeme haricindeki seçenekler, sigortalının ve sigortacının mutabık kalması hâlinde olabilir.

1.4.4. Yakın Neden Prensibi

Bir hasarın tazmin edilebilmesi için, o hasarın poliçede alınmış ve genel / özel şartlarda belirtilen teminat kapsamına en yakın nedenden ileri gelmesi gerekir.

Örneğin; hırsızlık teminatı verilmiş bir yerde hırsızın kapıyı kırması ve hiçbir şey çalamadan kaçması hâlinde, kapının hasarı da bu poliçe ile ödenecektir. Çünkü hasarın yakın nedeni çalma durumu gerçekleşmemiş olmasına rağmen, hırsızlık olayıdır.

1.4.5. Rücu Prensibi

Sigortalının uğradığı zararda eğer üçüncü kişilerin kusuru varsa, sigorta şirketi sigortalısına zararı ödedikten sonra, kusurlu taraftan kusuru oranında bu hasarı talep (rücu) eder. Böylelikle sigortalı hem sigorta şirketinden hem de kendisine zarar veren kusurlu taraftan tazminat alarak, haksız kazanç sağlamamış olur. Burada sigorta şirketi sigortalısının talep edebileceği tazminatı almak üzere sigortalısının yerine geçerek, onun yetkilerini kendi devraldığından bu prensip "Halefiyet Prensibi" olarak da ifade edilmektedir.

Bazı sigorta türlerinde uygulanan prensipler aşağıdaki gibidir:

<u>Genel Prensipler</u>	<u>Hayat Sigortası</u>	<u>Mal sigortası</u>	<u>Sorumluluk sigortası</u>
Azami iyi niyet	aranır	aranır	aranır
Menfaat bağı	aranır	aranır	aranır
Tazminat	aranmaz	aranır	aranır
Halefiyet	aranmaz	aranır	aranır

1.5. Sigorta Sözleşmesi

Tarafların karşılıklı ve birbirlerine uygun bir şekilde rızalarını beyan etmeleri ile gerçekleşen bir sözleşmedir.

Bu sözleşmede; sigortacının sorumluluğunun başlaması için, sigortalının mutlaka prim ödemesi gerekir. Prim taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa sorumluluğun başlaması için primin bir kısmını ödemiş olması da yeterlidir.

Sigorta sözleşmesi, sigortalının menfaatini ihlal eden tehlikenin gerçekleşmesi hâlinde, tazminat vermeyi veya sigortalının hayatında meydana gelen belli olaylar üzerinde ödemedede bulunmayı taahhüt eder.

- Sözleşme ile her iki taraf birbirlerine karşılıklı olarak edim yükümlülüğüne altına girer.
- Sigorta sözleşmesini (poliçe) öteki sözleşmelerden ayıran özellik, sigortacının edim yükümlülüğünün gelecekte belirli olmayan olgulara(sigorta edilen menfaatin tehlikeye maruz kalmasına) bağlı olmasıdır.

1.5.1.Sigortacının Yükümlülükleri

- **Tazminat ödeme yükümlüğü:** Hasar tazminatı kural olarak nakden ve defaten ödenir. Anlaşmazlık hâlinde yenisi sağlanarak da hasar karşılanabilir. Hayat sigortalarında toplu ödeme ve gelir bağlama şeklinde tazminat ödemesi yapılır.
- **Sigorta poliçesi düzenleme ve verme yükümlülüğü**

Halefiyet ve rücu hakları: Sigorta şirketleri hasar tazminatını ödedikten sonra doğan "rücu" hakkını kullanarak zarara sebep olana ödetme yoluna gider. Sigortacının, yasal olarak ödemediği tazminat tutarınca sigortalısının yerine geçmesi ve onun haklarını koruması "halefiyet hakkı" adı verilir. Halefiyet hakkı, zarar verenle sigortacıyı karşı karşıya bırakır. Sigortalı, zarar verenden, sigortacı tarafından tazmin edilen aynı zarar ziyan için ikinci kez tazminat isteme yoluna gidemez.

1.5.2. Sigortalının Yükümlülükleri

- **Prim ödeme yükümlülüğü:** Sigorta sözleşmesi yapılır yapılmaz saptanan prim tutarı veya taksitle ödeme şartı koyulmuşsa ilk taksiti sözleşme anında ödenmelidir.
- **Sigorta ettirenin ihbar yükümlülüğü:** Sigorta ettiren kimse sözleşme yapılırken gerekli olan bilgileri, malını mülkünü, malı ile arasındaki menfaat ilişkisini teklif name denilen soru formu ile sigortacıya açıklamakla, sigorta müddeti içindeki değişiklikleri bildirmekle ve hasar olduğunda şirkete beş gün içinde ihbar etmekle yükümlüdür.
- **Koruma önlemleri alma yükümlülüğü:** Sigortalı hasarı önlemeye ve azaltmaya yarayacak tüm önlemleri almakla yükümlüdür.
- **Sigortalının muayene ettirmeye izin verme yükümlülüğü:** Sigortalı gerek sigortalanan menfaatin konusu olan malın değerini araştırmak için gerekse hasar anında ödenecek tazminatın tespit edilebilmesi için malının muayenesine izin vermekle yükümlüdür.

1.5.3. Nakliyat Sigorta Sözleşmesi

Nakliyat sigorta sözleşmesi, genellikle ithalat ve ihracat sevkiyatlarında büyük bir ticari işletmenin bir yıl boyunca bütün sevkiyatlarını teminat altına alan bir sözleşmedir.

Aynı zamanda yurt içinde yapılan sevkiyatlar içinde sözleşme düzenlenebilir.

1.5.3.1. Sigortalıya Sağladığı Avantajlar

- Yıllık kapasiteye göre (sigorta bedelleri itibarıyla) sigorta fiyatlarında indirim sağlar.
- Belli limitlere kadar sigortalının geç bildirimde bulunması, sigortalının haklarını zedelemeyiz.
- Uygulanacak sigorta fiyatı sayısını azaltır.

1.5.3.2. Nakliyat Sigorta Sözleşmesi Düzenlenmesi İçin Gerekli Bilgiler

- Sigortalının adı ve ünvanı,
- Sevk edilen emteanın tarifi, paketlenme şekli, kimin paketlediği (sigortalı mı? veya profesyonel bir firma mı?),
- Sevkiyat şekli (hava yolu, deniz yolu, demir yolu, kara yolu),
- Sigorta bedelinin nasıl tesbit edileceği (cif , fob , c & f , yurt içi),
- Yıllık tahmini sigorta bedeli,
- Nereden nereye sevkiyat yapılacağı (ülkelere göre % ağırlıklı olarak),
- İstenilen teminat; ilave teminat isteniyor mu?
- Her bir vasıtada taşınabilecek azami limit (sigorta bedeli),
- Son üç yıllık ödenen prim ve hasar miktarı,
- Hâlen çalışılan sigorta şirketi (varsa bir poliçe örneği),

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Sigortayı tanımlayınız.	➤ Tanımlamanızda kendi ifadelerinize de yer veriniz.
➤ Sigortanın temel kavramlarını anlatan yazılı bir çalışma yaparak sınıf panonuzda sergileyiniz.	➤ Çalışmanız için farklı kaynaklardan yararlanınız.
➤ Sigorta aracılarının görevlerini tespit ederek arkadaşlarınıza anlatınız.	
➤ Sigorta temel prensipleri ile ilgili yazılı bir çalışma hazırlayınız.	
➤ Sigorta sözleşmesinde tarafların sorumluluklarını belirleyiniz.	➤ Sözleşmeyi hazırlarken bir arkadaşınız ile taraf oluşturunuz.
➤ Nakliyat sözleşmesi için gerekli bilgileri içeren bir örnek olay oluşturarak sigorta sözleşmesini hazırlayınız.	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgileri okuyunuz. Okuduğunuz her bir cümlenin başındaki parantezin içerisine, eğer verilen bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Sigorta bir risk transfer sistemi **değildir.**
2. () Riziko, bir kimsenin para ile ölçülebilir menfaatini tehdit eden tehlikedir.
3. () Bütün zeyilnamelerde ekstra prim ödenir.
4. () Sigorta bedeli poliçede yazan meblağın dışında belirlenir.
5. () Sigorta primi, sigortacının hasar hâlinde ödeyeceği tazminata karşılık olarak sigorta ettiren tarafından peşinen veya taksitle ödenen ücrettir.
6. () Eğer sigorta bedeli gerçek değerinin altında gösterilmiş ise eksik sigortadan söz **edilemez.**
7. () Koasürans, bir rizikonun birden fazla şirket tarafından, ortaklaşa teminata alınmasıdır.
8. () Sigortalı, zarar verenden, sigortacı tarafından tazmin edilen aynı zarar ziyan için ikinci kez tazminat isteme yoluna gidebilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki uygulama testine geçiniz.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Sigortanın tanımını yaptınız mı?		
2.	Sigortanın temel kavramlarını öğrendiniz mi?		
3.	Sigorta aracılarını öğrendiniz mi?		
4.	Sigorta temel prensiplerini sıraladınız mı?		
5.	Sigorta sözleşmesinde tarafların sorumluluklarını söylediniz mi?		
6.	Nakliyat sigorta sözleşmesi için gerekli bilgileri içeren bir örnek olay oluşturarak sigorta sözleşmesini hazırladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Sınıf, ofis, işyeri ortamında TTK'na Sigorta Kanununa ve uluslararası CMR Sözleşmesine göre nakliyat sigortası çeşitlerini öğreneceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Nakliyat sigortalarının çeşitlerini araştırmalısınız.
- CMR konvansiyonunu ve cmr sigortasını araştırmalısınız.

Araştırma işlemleri için internet ortamından, yakınıızda bulunan lojistik bir firmadaki yetkili kişilerden ve bir sigorta şirketinden veya acentesinden bilgi almalısınız. Araştırmalarınız neticesinde kazanmış olduğunuz bilgi ve deneyimleri arkadaş grubunuz ile paylaşmalısınız.

2. NAKLİYAT SİGORTALARI

Aynı branaşa girdikleri hâlde sigorta konuları ve teminatları bakımından çok önemli farklılıklar gösteren bu sigortalar dört ayrı başlık altında açıklanmıştır.

- Emtia nakliyat sigortaları
- Kıymet nakliyat sigortaları
- Tekne sigortaları
- Taşıyıcının sorumluluğu (CMR) sigortaları

2.1. Emtia Nakliyat Sigortaları

Kara, deniz, hava ve demir yoluyla bir yerden diğer bir yer taşınmakta olan her türlü yükün, taşınmaları sırasında karşılaşılabilecekleri tehlikelerden kaynaklanan hasarlara karşı teminat sağlamaktadır.

Malların bir yerden bir yere bir veya çok sayı ve/veya türdeki nakil aracıyla taşınması sırasında uğrayabileceği ziya ve hasarları güvence altına alan sigorta türüdür. Diğer bir deyişle, bu sigorta türüyle, sevkiyat sırasında gerçekleşme ihtimali olan risklere karşı sigortalının mal üzerindeki menfaati korunmaktadır.

Sigortalanabilir menfaatin neler olabileceğini ve bu menfaatin sigortasının ne denli genişliklerde sağlanabileceğini açıklamadan önce, emtea sigorta poliçesine gereksinim duyulan alanları sıralamak gerekmektedir.

- Dâhilî taşımacılık
- İhracatta taşımacılık
- İthalatta taşımacılık

Sigortalının isteği doğrultusunda, dar veya geniş olarak sağlanan teminatlar, her sevkiyat türü için ve kapsamların genişliği ile doğru orantılı fiyat uygulamalarına tabidir. Ayrıca bu fiyat uygulamaları kendi içlerinde sefere ve emteanın cinsine göre değişiklikler arz etmektedir.

Fiyat uygulamalarının nasıl yapılacağını ve sağlanan teminatların neyi içerdiğini incelemeye başlamadan önce uluslararası alışverişte yani ihracat-ithalat olayında, her halükarda iki taraftan birine yüklenen sigorta yaptırma sorumluluğu sebebiyle kesinlikle ortaya çıkan sigorta gereksimini göz önüne alarak, uluslararası ticarete kullanılan satış sözleşmelerinin türlerini incelemekte yarar vardır. Böylece sigorta ihtiyacının hangi noktada ve kim tarafından hissedildiği anlaşılacaktır.

Uluslararası Ticaret Odası tarafından belirlenerek çok geniş bir kullanım alanı bulması sebebiyle, uluslararası alışverişte ortak bir dil hâline gelen ‘Uluslararası Ticaret Terimleri’ “Incoterms”, alışverişte riskin satıcı ve alıcı arasındaki ilişkileri açısından aşağıda incelenmektedir.

2.1.1. Satış Sözleşmesi ve Sigorta

Satış sözleşmesinin tarafları “alıcı” ve “satıcı”dır. Bu sözleşmenin sigortacı açısından önemi, yük sigortalarında sigorta yaptırma yükümlülüğünün hangi tarafa düştüğünün ve sigortalanabilir menfaatin sahibinin belirlenmesidir.

Uygulamada değişik isimler altında çeşitli satış sözleşmeleri söz konusu olabilmekteyse de başlıca dört tip satış sözleşmesine rastlanmaktadır:

➤ FOB (free on board)

Daha çok dökme mallar için kullanılan bu satış sözleşmesi tipinde satıcının sorumluluğu malların taşımayı yapacak olan geminin bordasına teslimi kadardır. Gerek taşımayı yapacak olan geminin sağlanması ve navlunun ödenmesi gerekse malların bu noktadan sonraki sigortasının temini alıcıya düşmektedir. Ancak bazen satıcı, alıcı adına hareket ederek navlun ve sigorta sözleşmelerini de yaptırabilir.

➤ C & F (cost and freight)

Burada, satıcı malların sözleşmede gösterilen varna yerine tesliminden sorumlu olup bütün taşıma masraflarını öder. Sigorta teminatı ise alıcı tarafından sağlanır. Bazen de satıcı, alıcı adına hareket ederek sigorta sözleşmesini yaptırabilir.

Bu satış sözleşmesi türüne alıcının daha ucuz fiyatla sigorta teminatı bulduğu ya da dış alım sigortasının alıcının ülkesinde yaptırılması zorunluluğunun bulunduğu hâllerde başvurulur.

➤ **CIF (cost, insurance, freight)**

Bu satış sözleşmesi türünde satıcı malların sözleşmede gösterilen varma yerine tesliminden ve navlundan sorumlu olduğu gibi, sigorta primini ödemekle de yükümlüdür.

➤ **Ex-Warehouse**

Bir bakıma “CIF” satış sözleşmesinin tam tersi olan bu satış sözleşmesi türünde alıcının sorumluluğu, yükün, satış sözleşmesi yapıldığında bulunduğu depoyu terketmesiyle başlar. Böylece hem taşımanın hem de sigorta teminatının sağlanması alıcının yükümlülüğündendir.

Nakliyat emtea sigortalarının, malların çıkış deposunda nihai varış deposuna kadar kesintisiz olarak sağlanabilmesi sebebiyle bazen ithalatçı ile ithalatçı veya bankaları aralarında anlaşarak sigortanın sevkiyatın hiçbir bölümünü açıkta bırakmayacak şekilde depodan depoya aktedilmesini sağlamaktadır.

Böylece zaman zaman yukarıdaki açıklamalarda görüldüğü gibi belli noktaya kadar sigorta yaptırması gereken müşterinizin, sigorta ihtiyacı duymadığı gerçeği ortaya çıkarabilir. Sonuç sigorta primi getirmeyen böyle bir araştırma bile eminiz ki bu kez de iyi bir sigorta danışmanlığı servisinin garantisi olarak yeni sigorta ilişkilerinin başlangıcı olacaktır.

Nakliyat emtea sigortasının sevkiyat sırasında gerçekleşme ihtimali bulunan tehlikelere karşı sigortalının mal üzerindeki menfaatini koruduğu belirtilmiştir. Sigortalının mal üzerindeki menfaatleri;

➤ **Malın fatura bedeli (YÜK)**

Yük sahibinin yükün zayı olması hâlinde bir mali kayba uğrayacağı açıktır. Yük sahibinin buradaki mali kaybının tutarı malın kendisine maloluş bedeli olmakla beraber poliçe sigorta bedeline aşağıda gösterilen menfaatler ilave edilebilir.

➤ **Ödenen navlun (taşıma ücreti)**

Özellikle mamul malların sevkiyatında taşıma ücreti (navlun) yük sahibi tarafından peşin olarak ödenir ve mallar varma yerine ulaşmasa bile navlunun geri alınması mümkün değildir. Bu durumda, bu tür navlunun da yük sahibi için sigortalanabilir bir menfaat olarak sigorta bedeline eklenmesi mümkündür.

➤ **Sigorta ücreti**

Yük sahibinin yükün sigorta için ödediği sigorta ücreti, malların zayı olması hâlinde, kaybedilmiş olacaktır. Dolayısıyla sigorta ücreti de sigortalanabilir bir menfaat olarak poliçe sigorta bedeline eklenebilir.

➤ **Umulan kâr**

Akreditif şartı olarak genellikle % 10 olarak belirlenen bu son menfaat, malın ithalatçısının bu alışveriş sonundaki kâr beklentisi ve diğer bazı görünmeyen masrafları ifade etmektedir.

Yük sahibi, malların satışıyla bir kar elde etmeyi ummaktadır. Yükün zayi olması hâlinde bu kârdan mahrum kalacağına göre öngördüğü kârı sigortalanabilir bir menfaati olarak poliçe sigorta bedeline ekleyebilir.

Emtia nakliyat sigortalarını, taşımayı yapan nakil vasıtasının türüne göre, gemi, tren-kamyon ve uçak ile yapılan taşımalar olmak üzere üç başlık altında incelemek mümkündür.

2.1.2. Deniz Yolu İle Yapılan Taşımalar

2.1.2.1. Avarya

Avarya terimi gemi ve yükün uğradığı olağan dışı zarar ziyan ile sefer esnasında yapılan olağanüstü masrafları ifade eder.

İki tür avarya vardır:

Müşterek avarya (general average): Ortak bir deniz seferine çıkmış olan gemi ve içindeki yükü tehdit eden bir tehlikeden onları korumak amacıyla, makul ve mantıklı olarak, bile bile yapılan olağanüstü fedakarlık ve olağanüstü masraflar, gemi veya yükün tamamen veya kısmen kurtulmuş olmaları hâlinde müşterek avaryayı oluşturur.

Su alan bir gemide kaptanın yükün bir kısmını denize attırması, fırtınaya yakalanan bir geminin batmaktan kurtulmak için, kasıtlı olarak karaya oturtulması veya makineleri arızalanan bir geminin yola devam etmeyip bir barınma limanına girmesi ve burada bir takım masraflar yapması değişik müşterek avarya örnekleridir.

Hususi avarya: Müşterek avarya dışında kalan ve bir kaza sonucu doğan kısmi zarar ve masraflardır. Bu durumda herkes (gemi sahibi, yük sahibi vs.) kendi zararını kendi çeker, paylaşma söz konusu değildir. Hususi avaryayı müşterek avaryadan ayıran en önemli iki özellik bilerek yapılmaması ve paylaşımın söz konusu olmamasıdır.

Geminin karinesinde oturma sonucu oluşan veya yükte yangın sonucu ortaya çıkan kısmi hasarlar hususi avarya örnekleridir.

2.1.2.2. Teminatlar

- Tam zıya (Total Loss)
- Institute cargo clauses “C” veya Institute cargo clauses “F.P.A”(free of particular avarage)
- Institute cargo clauses “A” veya Institute cargo clauses all risks

Şimdi bu teminatları sırasıyla daha detaylı olarak inceleyelim.

➤ **Tam ziya (total loss)**

Tam ziya teminatı, sadece taşımayı yapan geminin tamamen batması ve yok olması sebebi ile taşınan emtianın da tam ziya olmasını temin eder. Bu teminat türüne, müşterek avarya ve hususi avarya hasarları dahil değildir.

➤ **Dar Teminat -Institute cargo clauses “C” veya Institute cargo clauses “F.P.A”(free of particular avarage)**

Bu teminat kapsadığı rizikolar şunlardır;
Sigorta konusunun,

- Yangın veya patlama
- Geminin batması, oturması, karaya vurması, alabora olması
- Geminin sudan başka bir nesne ile çarpışması, çatması
- Tehlike limanında yükün boşaltılmasına, makul olarak yüklenebilen ziya veya hasarı
- Müşterek avarya fedakarlığı
- Denize mal atılması

sebebiyle uğrayacağı hasarları temin eder.

Bu teminat türüne hususi avarya hasarları dahil değildir.Teminatın bir diğer özelliği de, söz konusu hasarın ödenebilmesi için mutlaka bir rapora (örn:kaza raporu) ihtiyaç olmasıdır. Bu teminat türünde hasarın teminata girdiğini ispatlama yükümlülüğü sigortalıya aittir.

“C” kloz teminatından yükleme, boşaltma ve aktarma rizikoları hariçtir.

➤ **Geniş Teminat -Institute Cargo Clauses “A” veya Institute Cargo Clauses All Risks**

All Risks terimi Türkçe ifade ile “Bütün Rizikolar” anlamına gelmektedir. Ancak bu terim içindeki “riziko” kelimesi ‘All Risks’ teminatın kapsamına bir sınırlama getirmektedir. Çünkü riziko sözcüğü “dıştan gelen, ani ve beklenmedik, tesadüfi bir olay” olarak tanımlanmaktadır. Böylece, aşınma ve yıpranma gibi beklenen bir süreç içinde oluşan kaçınılmaz olaylar, malın ayıbı veya fiziksel özellikleri gibi malın içinde oluşan olaylar teminatın dışında kalmaktadır.

Sonuç olarak, “bütün rizikolar klozu” Tam Ziya(Total Loss) ve Institute cargo clauses “C” veya Institute cargo clauses “F.P.A” (free of particular avarage) klozları ile temin edilen tüm rizikoları kapsamakla beraber aşağıda sayılan rizikoları da temin eder.

- Ezilme, çizilme, kırılma, akma
- Yağmur veya deniz suyu ile ıslanma
- Eksik teslim, teslim edilmeme
- Hırsızlık, aşırma
- Ambar buğusu
- Diğer yüklerle temas

- Yükleme, boşaltma, aktarma hasarları, kanca hasarları
- Dalgalar tarafından denize sürüklenme
- Deprem ve volkanik rizikolar
- Eksiklik
- Çuvalların patlaması, yırtılması

Institute cargo clauses “A” teminatında, sigortalı, meydana gelen hasarın nasıl gerçekleştiğini bilmek veya hasarın teminata girdiğini ispatlamak zorunda değildir. Sigortalı, sadece tazminat talebini bildirmekle yükümlü olmakta, hasar sebebi eğer teminata girmiyorsa bunun kanıtlanması sigortacıya düşmektedir.

All Risks teminatı, aksi poliçede kararlaştırılmadıkça, sigortalı emtianın satıcının deposunda nakil vasıtasına yüklenmesi ile başlar ve alıcının deposunda nakil vasıtasından indirilmesi ile sona erer.

Ayrıca teminat, gümrük depolarında da, emtianın gümrüğe giriş tarihinden itibaren kamyon, gemi ve tren ile yapılan taşımalarda 60 gün; uçak ile yapılan taşımalarda 30 gün süre ile devam eder. Bu sürelerin bitiminden önce emtia gümrükten çekilirse, teminat alıcının deposuna indirilinceye kadar devam eder. Bu süreler zarfında gümrükten çekilmeyen mallar için nakliyat sigorta teminatı sona erer.

İstisnalar

All Risks teminatının hariç tuttuğu rizikolar şunlardır:

- Sigortalının kastı, kötü niyetinden doğan masraflar
- Sigortalı şeyin yetersiz veya uygun olmayan ambalaj veya istiflenmesinden kaynaklanan zıya, hasar ve masraflar(yeterince yapıştırıcı ile kapatılmadığı için yükleme ve boşaltma esnasında dağılıp saçılan toprak emtiasının zıyayı önlemek için yapılan yeniden ambalajlama masrafları)
- Sigortalı şeyin normal akması, olağan hacim veya ağırlık kaybı ya da olağan aşınma ve yıpranması(sıvı olarak taşınan yüklerde, pirinç, buğday emtiasında olduğu gibi)
- Sigortalı şeyin kendi ayıbı, gizli kusuru veya doğasından kaynaklanan zıya, hasar veya masraflar(rutubetli olarak gemiye yüklenen keten emtiasındaki kızışma sonucu meydana gelen hasar)
- Donatanın iflası ve mali kusuru (yükte fiziksel bir zıya veya hasar olmamasına rağmen taşıyıcının iflası veya parasal güçlüklerle uğraması neticesinde, seferin bir ara limanda bırakılması nedeniyle meydana gelen zıya, hasar ve masraflar)
- Bu istisna maddesi, sigortalıyı basiretli bir iş adamı gibi davranarak, parasal durumu pek de iyi olmayan, iflas yolundaki bir taşıyıcı veya donatana taşıma yaptırmaması için konulmuştur.
- Yakın nedeni gecikme, hatta bu gecikme sigortalı bir rizikodan ileri gelmiş olsa bile, olan zıya, hasar veya masraflar(Fırtına nedeni ile varma yerine geç varan yılbaşı çamları, kaybolup tekrar bulunan mevsimlik giyim eşyaları)

- Atom veya nükleer parçalanma ve/veya birleşme ya da nükleer savaş silahlarının kullanılması ve her türlü radyoaktif kirlenme neticesinde meydana gelen zıya, hasar veya masraflar
- Sigortalı tarafından bilinen denize ve yüke elverişsizlik
- Harp, grev, lokavt, kargaşalık ve halk hareketleri rizikoları

2.1.3. Kara Yolu ile Yapılan Taşımlar

Kara yolu ile yapılan taşımlar için de verilebilecek 3 tür teminat mevcuttur. Bu teminatları en dar olandan en geniş olana göre şöyle sıralanabilir;

- Tam ziya(total loss)
- Kamyon klozu ve demir yolu klozu
- Institute cargo clauses “A” veya Institute cargo clauses all risks

Bu teminatlardan Tam ziya(total loss) ve Institute cargo clauses “A” veya Institute cargo clauses all risks, deniz yolu ile yapılan taşımlar için verilenlerin kara yolu taşımlarını uygulanabilir şeklidir. Açık kasalı kamyonlarda yapılan taşımalara all risks teminatı verilmemekte, bu tür taşımlar kamyon klozu, yükleme, boşaltma ve aktarma rizikoları hariç teminat ile sigortalanmaktadır.

Kara yolu ile yapılan taşımalarda, sigortalı emtia gümrük depolarında, gümrüğe giriş tarihinden itibaren 60 gün süre ile verilen teminat çerçevesinde sigortalıdır. Burada sadece kamyon klozu ve demir yolu klozu ile verilen teminatları açıklamak yeterli olacaktır.

2.1.3.1. Kamyon Klozu

Kara yolunda verilen dar teminat olarak adlandırılan bu teminat, sadece sigortalı emtiayı taşıyan nakil vasıtasının yanması, devrilmesi, çarpışması gibi bir kaza geçirmesi neticesinde taşınan malda meydana gelen zıya, hasar ve masrafları karşılar. Yükleme, boşaltma ve aktarma rizikoları bu teminattan hariçtir.

Kamyon klozunda da sigortalının hasar talebinde bulunabilmesi için, mutlaka elinde hasarın bir kaza neticesinde gerçekleştiğini gösteren bir raporun olması gerekir.

2.1.3.2. Demir Yolu Klozu

Kamyon klozunun demir yolu taşımacılığına uygulanabilir şeklidir.

2.1.4.Hava Yolu İle Yapılan Taşımlar

Hava yolu ile yapılan taşımlar için verilebilecek 2 tür teminat mevcuttur. Burada bir dar teminattan söz etmek mümkün değildir. Verilebilecek teminatlar şunlardır:

- Tam ziya(total loss)
- Institute cargo clauses “A” veya Institute cargo clauses all risks

Hava yolu ile yapılan taşımalarda, sigortalı emtia gümrük depolarında, gümrüğe giriş tarihinden itibaren 30 gün süre ile, verilen teminat çerçevesinde sigortalıdır.

2.1.5. Emtia Nakliyat Sigortalarında Verilen Ek Teminatlar

Deniz yolu ve Hava yolunda verilen ek teminatlar şunlardır;

- Harp(War)
- Grev, kargaşalık, halk hareketleri(Strikes, riots, civil commotions-SRCC)

Kara yolu ve demir yolunda verilen ek teminatlar şunlardır;

- Grev, kargaşalık, halk hareketleri

Görüldüğü üzere harp teminatı kara yolu ve demir yolu taşımalarına verilmemektedir. Çünkü, Londra piyasasında yüke karada iken savaş teminatı verilmemesini öngören “waterborne agreement” anlayışı egemendir.

2.1.6.Emtia Nakliyat Sigortalarında Fiyatlandırma

Emtia sigortalarının fiyatlandırılmasında rol oynayan etkenler nakliyat sigorta teklifnamesi üzerindeki bilgilerin sigortalı tarafından temin edilmesi çok önemlidir. Bu bilgiler genel olarak şunlardır;

- Sigortalının adı, varsa ticari ünvanı
- Sigorta edilecek malın açık, tam adı ve evsafı
- Sigorta bedeli
- Malın ağırlığı, koli adedi, ambalaj şekli(dökme, palet, konteyner içinde vs.) demir ise bağ,
- Saç ise rulo veya plaka adedi
- Sefer yeri(Sevkiyatın başlangıç ve bitiş yerileri)
- Vasıta türü(kamyon ise plaka nu., gemi ise gemi adı, tren ise vagon nu.,uçak ise uçuş nu.)
- Gemi nakliyesinde malın ambarda mı, güvertede mi taşındığı
- Yükleme tarihi
- İstenen teminatın türü(Şerait)
- Eğer varsa akreditif numarası
- Sigortayı teklif edenin adı
- Teklif tarihi

2.1.7. Emtia Nakliyat Sigortalarında Dikkat Edilecek Hususlar

Emtia nakliyat sigortasında, sigortalının kasti hareketlerinden meydana gelen zararlar, olağan akma, fire, aşınma veya yıpranmadan kaynaklanan hasarlar, malların kendi kusuru veya ambalaj yetersizliğinden kaynaklanan hasarlar karşılanmamaktadır.

Savaş, grev, kargaşalık ve halk hareketleri gibi rizikolar ayrıca sigorta edilebilmektedir. Emtia nakliyat sigortası sefer esası ile yapılmakta, sürekli sevkiyat yaptırın sigortalılar için nakliyat sigortalarında abonman poliçeleri yapılmakta ve her seferin bildirilmesi, geç bildirim, unutulma gibi olumsuzluklar ortadan kaldırılmaktadır.

Emtia nakliyat sigortasında sigortalı, tedbirli davranmak ve naklettirdiği malların korunması için kendine düşen önlemleri almakla yükümlüdür. Ayrıca, taşınacak mallarla ilgili olarak sigortacıya verilecek bilgilerin taşıma belgelerindeki bilgilerden farklı olmaması gerekir.

2.1.8. Hizmet Sağlayıcı Olarak Freight Forwarder'ın Sigorta Faaliyetleri

Freight Forwarder müşterisine vermekte olduğu lojistik hizmetin bir devamı olarak nakliye (emtia) sigortası da yapabilir. İhracat-ithalat sözleşmelerinde belirtilen teslim koşullarına bağlı olarak müşteri, lojistik hizmet sağlayıcı olarak Freight Forwarder'dan nakliyat sigortasının da yaptırılmasını isteyebilir.

Emtia sigortaları herhangi bir emteanın bir yerden diğerine taşınması sırasında karşılaşılabilecek rizikolara karşı yaptırılan sigortadır. Emteayı taşıyan nakil vasıtası, onu taşımaya uygun özelliklere sahip herhangi bir kara, hava, demir yolu veya deniz nakil vasıtası olabilir ve sigorta, Freight Forwarder, malın sahibi, satıcısı veya o malda menfaati olan herhangi bir kimse tarafından sefer esasıyla yaptırılır.

Resim.2.1: Nakliye sigortası

EMTİA SEFER BİLGİ FORMU	
Müşteri Bilgileri	Sigorta ettirenin ismi, adresi, müşteri numarası (taşınacak mal kredi konusu ise akreditif numarası alınmalıdır)
Sefer Bilgileri	Sefer yerleri; başlangıç ve bitiş yerleri ile varsa aktarma yeri, yükleme tarihi, hareket tarihi
Emtia Bilgileri	Malın cinsi, miktarı, ambalaj Şekli
Bedel	Sigorta bedeli
Vasıta Bilgileri	Kara yolu ile taşıyorsa plaka nu., şoför adı, kasa şekli. Deniz yolu ile taşıyorsa gemi adı, yaşı, bayrağı, GRT, sınıfı, malın taşındığı yer Hava yolu ile taşıyorsa Uçak şirketinin adı, uçuş numarası Demir yolu ile taşıyorsa vagon nu., katar nu.,
Teminatlar	Ana teminatlar, ek teminatlar(harp ve/veya grev teminatları)

Tablo 2.1: Nakliyat emtia sefer bilgi formu

Nakliyat emtia sigortaları sefer başına riskin teminat altına alınmasıdır. Bu amaçla sefer başına yapılan taşımalarda gönderenden ne kadar çok detay alınabilirse Freight Forwarder oluşabilecek risk için uygun teminat ve fiyat koşullarını oluşturabilir. Sefer başına yapılan çalışmalarda riskin belirlenebilmesi için “Nakliyat Emtia Sefer Bilgi Formunun” doldurulması gerekmektedir.

2.1.9. Nakliye Sigorta Poliçesinin İçeriği

Freight Forwarder nakliyat sigortası için gönderen adına sigorta hizmetlerine aracılık etmektedir. Freight Forwarder' ın sorumlu olabilmesi için sigorta poliçesinde sorumluluğu gösteren bir madde konulması gerekmektedir. Gönderici ile yapılan sigorta sözleşmesinin hazırlanması için öncelikle sigorta teklifinin verilmesi gerekmektedir. Sigorta teklifinin eksiksiz bir şekilde müşteri isteklerine uygun şekilde hazırlanabilmesi için Freight Forwarder aşağıdaki konularda bilgi sahibi olmalıdır.

- Sigortalı (müşterinin) adı, adresi
- Sigorta başlangıç ve bitiş tarihi
- Sigorta konusu malın cinsi
- Ambalaj şekli
- Sevkiyatın başlangıç ve bitiş yerleri
- Sevk aracının cinsi
- Yıllık kapasite (1 yıllık-abonman poliçe için- ve /veya belirli süre ve /veya belirli bir toplam bedel üzerinden sevk edilecek emtianın tahmini toplam TL veya herhengi bir döviz cinsi değeri)
- İstenilen teminat türü (dar teminat, geniş teminat, tam ziya)
- Her bir arçta taşınacak azami miktar (TL veya herhengi bir döviz cinsi)
- Malın özellikleri (patlayıcı, yanıcı, kırılabilir gibi)

Yukarıdaki bilgilerin ışığında sigorta ettiren işletme olarak Freight Forwarder sigortacıya hazırlattığı poliçe teklifini müşterisine sunar. Müşteri poliçe şartlarını kabul ettiği takdirde sigorta poliçesi hazırlanarak müşteriye iletilir. Hazırlanan poliçede aşağıdaki hususlar bulunur.

- Sigortalının / sigorta ettirenin adı, adresi
- Sigorta başlangıç ve bitiş tarihi
- Sigorta konusu
- Sigortalanacak emtianın fatura bedeli
- Sigorta koşulları ve fiyatı
- Taşımayı gerçekleştirecek araç türü ve aracın belirleyici işareti (plaka, gemi ismi, uçuş nu, vagon nu.)
- Her bir sevkiyat için araç başına ödenecek azami tutar
- Sigortalının ihbar yükümlülüğü
- Sigorta ettiren işletme olarak Freight Forwarder' ın ihbarı alı almaz sigorta yapma yükümlülüğü
- Hasar ihbarının yapılma şekli
- Sigortacının ekspertiz gönderme sorumluluğu
- Sigortacıya hasarla ilgili sunulacak evraklar
- Sigorta geçerlilik süresi
- Sigortanın fesih veya uzatılmasıyla ilgili hükümler
- Sigorta prim tutarı (net ve brüt prim)

Ayrıca bu poliçe ekinde olması gereken belgeler şunlardır:

- Emtia nakliyat sigortaları genel şartları
- Tehlikeli maddeler ile geçerli klozlar
- Emtia harp klozları (eğer sigortalı tarafından istenmiş ise)
- Emtia grev klozları (eğer sigortalı tarafından istenmiş ise)

ACENTE NO	POLİÇE NO	ZEYİL NO	FLOT. POL NO	FLOT. PO. TAN. TAR	TEKLİF-TANZİM TARİH	BRANŞ	OTOR. NO
3-2-300125	4761250	0	4455445		18/02/2006-18/02/2006	365	409

SİGORTALI NO: 11105
ADI SOYADI: X İNŞ. TAAH. TİC. TURZ. VE MÜŞ. LTD.
ADRESİ: ÇETİN EMEÇ BULV. NO: 24/3 ÖVEÇLER
ÇANKAYA ANKARA
VERGİ DAİRESİ/NO: KAVAKLIDERE V.D. 6500009925
DAN VE MÜRTEHİNİ :

NET PRİM : 25,00 YTL
GİDER VERGİSİ : 1,25 YTL
BRÜT PRİM : 26,25 YTL
AKREDİTİF NO :

RİZİKO BİLGİLERİ	
EMTEANIN CİNSİ : MERMER	KALKIŞ İLİ : ANKARA
VARIŞ İLİ : İSTANBUL	NAKİL VASITASI : KAMYON
KAMYON PLAKASI : 06 AZ 1221	DÖVİZ BEDELİ : 15.000 YTL
SEVKİYAT TARİHİ : 18.02.2006	SEVKİYAT SAATI :

TEMİNAT BİLGİLERİ	
EMTEA BEDELİ : 15,000.00 YTL	
İLAVE BEDEL : 0,00 YTL	
SİGORTA BEDELİ : 15,000.00 YTL	
DÖVİZ KURU : 1,00 TL	

TEMİNATLAR (YTL)	SİGORTA BEDELİ (YTL)	%FİYAT	NET PRİM
EMTEA	15,000.00	.24	25.00

NOT: SİGORTA BEDELİ ÜZERİNDEN %5 MUAFİYET UYGULANACAKTIR.

X ANONİM TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ, İŞBU POLİÇE İLE YUKARIDA DETAYLARI YAZILI MALLARI EKLI EMTEA NAKLİYAT SİGORTASI GENEL ŞARTLARI İLE AŞAĞIDA YAZILI VE İLİŞİK HUSUSİ ŞARTLAR DAİRESİNDE VE PRİM VE TEFERRUATININ TEDİYESİ MUKABİLİNDE TEMİN EDER. İŞBU POLİÇE KAPSAMINA GİREN HERHANGİ BİR HASAR HALİNDE ŞİRKETİMİZ MERKEZ VE/VEYA BÖLGELERE DERHAL MÜRACAAT EDİLMELİDİR. VARIŞ MAHALLİNİN YURT DIŞINDA OLMASI HALİNDE EN YAKIN LLOYD' S EKSPERİNE MÜRACAAT EDİLEREK HASARIN MİKTAR VE MEBLAĞI TESBİT ETTİRİLMELİDİR. INSTITUTE CARGO CLAUSES (A) 01.01.1982 KARAYOLU TAŞIMACILIĞINA UYGULANABİLİR HÜKÜMLERİ GEREĞİNCE AKDEDİLMİŞTİR.

"ENGLISH LAW AND PRACTICE" İBARESİ HÜKÜMSÜZDÜR.

İŞBU POLİÇE 18/02/2006 TARİHİNDE 13:34'DE TANZİM EDİLDİ.
DÜZENLEME TARİHİ : 18/02/2006

X ANONİM TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ

Belge 2.1: Emtia sigorta poliçesi

2.1.9.1. Emtia Sigortası Poliçe Türleri

- **Kati Poliçeler**

Nakliyat sigorta sözleşmesi yapılırken sigortaya gerekli her türlü bilginin yer aldığı kesin poliçelerdir.

- **Flotan Poliçeler**

Sigorta sözleşmesi yapılırken sevkiyat ile ilgili bazı bilgilerin (malın değeri, gemi adı gibi) eksik olduğu daha sonra eksikliklerinin bildirileceği kaydı ile teminat verilen poliçelerdir. Bu poliçelere muvakkat poliçe de denir.

- **Abonman Poliçeler**

Sigortalının bütün sevkiyatını sigorta ettirmeyi yükümlendiği sözleşmelerde bu sözleşmenin yürürlükte kaldığı bir yıl süre içinde yaptırılan sigortalar dolayısıyla ödenen veya ihbar edilen hasar toplamının aynı sürede ödenen safi prim tutarının %50'sini geçmemesi ve bu bir yıl içinde en az beş sevkiyatın yapıp, sigorta edilmiş bulunması ve bir yıl içinde ödenen net prim tutarının (harp ve grev primleri hariç) 5.000.000.TL' sına ulaşması şartıyla 15. ayın bitiminde (harp ve grev primleri hariç tutulmak suretiyle) %10 oranında prim iadesi yapılır.

2.2. Kıymet Nakliyat Sigortaları

Kıymetli maden, evrak, para ve benzer şeylerin taşınmaları sırasında söz konusu olabilecek tehlikelere karşı teminat sağlamaktadır.

Kıymet nakliyat sigortasında, para ve değerli kâğıtlar, olağan taşıma koşullarına uygun olarak, kişi beraberinde veya taşıyıcı araçta sorumlu kişiye teslim edilmiş olmalıdır. Teminat, sigorta konusu kıymetlerin nakliyatçılara iletilmesinden alıcıya teslimine kadar geçecek süre içinde oluşacak ziya ve hasarları kıymet nakliyat poliçesi genel şartları çerçevesinde ve silahlı gasp ve soygun rizikosu da dâhil olmak üzere karşılar. Kıymet nakliyat sigortası, kıymetlerin nominal (üzerinde yazılı olan)değeri üzerinden ve sefer esasına göre yapılır.

2.3. Tekne Sigortaları

Her türlü deniz aracının deniz tehlikeleri nedeniyle uğrayabilecekleri hasarlara karşı teminat sağlamaktadır. Ancak, deniz vasıtalarının inşası ve denize indirilmeleri sırasında meydana gelmesi muhtemel hasarlar da, tekne sigortaları kapsamında değerlendirilmektedir. Tekne sigortasında teminat kapsamı Londra Sigortacılar Enstitüsü Tekne Klozları ile belirlenmektedir.

Tekne sigortasında, batma, yanma, infilak, karaya vurma, sığığa bindirme, oturma, fırtına, alabora olma, bir başka gemi veya tekne ile çatışma, çatışmadan doğan sorumluluk, güvence altına alınan rizikolardan doğan kurtarma masrafları, dava ve say masrafları, müşterek avarya hasar ve masrafları, tekne ve makinelerdeki gizli kusur, yükleme veya boşaltma sırasında tekneye gelen hasarlar, harp ve grev rizikoları dışındaki rizikolar kapsam dışında tutulmaktadır.

2.4. CMR (Uluslararası Kara Yolu Taşıyıcı Sorumluluğu Sigortası)

Uluslararası kara yolu taşımacılığı yapan nakliyat firmalarının yaptıkları taşımalar ile ilgili olarak CMR Sözleşmesinden kaynaklanan hukuki sorumluluklarını, poliçede belirtilen şart ve limitler ile teminat altına alır.

CMR'nin konusu, sigorta ettirenin yapacağı eşya taşınmasına ilişkin sözleşmelerden kaynaklanacak sorumluluğunu "Karayolu ile Uluslararası Eşya Taşınmasına İlişkin Anlaşma"nın sigorta sözleşmesi imzalandığı sıradaki geçerli hükümlerine bağlı olarak teminat altına almaktır.

CMR (convention merchandise routier) Sözleşmesi, uluslararası kara yolu taşımacılığında koşulları standardize ederek taşıyıcının sorumluluklarını belirleyen bir sözleşmedir. Bu sözleşme 1978 yılında Cenevre'de yazılmış ve 1979 yılında Birleşmiş Milletler tarafından imzalanması için dünya devletlerine gönderilmiştir.

Ülkemiz 1995 yılında bu sözleşmeyi imzalayarak uluslararası kara yolu nakliyesini bu sözleşmenin yükümlülükleri altında gerçekleştirmeye başlamıştır. CMR Sözleşmesi, Türkiye'nin de taraf olduğu ve bu sözleşmeye imza atmış herhangi bir ülkeden ya da ülkeye kara yolu ile yapılan ticari mal taşımalarında taşıyıcının yük sahibine olan sorumluluğunun sınır ve çerçevesini çizen uluslararası anlaşmadır.

CMR Anlaşması, sözleşmede belirtildiği gibi yükleme yeri ile teslim için belirlenen yerin iki ayrı ülkede olması hâlinde, yüklerin ücret karşılığında taşıt ile karadan taşınmasına ait her türlü sözleşmeyi kapsar. Bu ülkelerden en az birinin sözleşmeye taraf ülke olması zorunludur.

Bu anlaşma, özel durumlar dışında, yolun bir kısmında deniz, demir yolu, nehir, kanal veya hava yoluyla (yük boşaltılmadan) taşındığı hâllerde taşımanın tümü için uygulanır.

CMR sigortası yaptıracak firma ile sigorta şirketi arasında CMR Sözleşmesi hükümlerine göre sigorta sözleşmesi yapılmalıdır.

CMR SİGORTASI SÖZLEŞMESİ

Poliçe Nu. :
Sözleşme Nu. :
Teklif Tarihi/Zamanı :
Tanzim Tarihi/Yeri :
Poliçe Başlangıç/Bitiş Tarihi :

TEMİNAT LİMİTLERİ

Teminat bir veya birden fazla tazminat hakkı sahibi olup olmadığına bakılmaksızın araç başına aşağıdaki limitlerle sınırlandırılmıştır.

CMR Konvansiyonu'na imza koymuş ülkelerden gelecek tazminat ve rücu talepleri "Madde III" hükümleri gereğince karşılanacak; Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin uygulanacağı tazminat ve rücu taleplerinde ise "Madde I" hükümleri nazarı itibara alınacaktır.

4.1.1995 tarih ve 22161 sayılı T.C. Resmi Gazete'de yayınlanan "Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi (C.M.R.)" ve bu sözleşmeye ek 5.7.1978 tarihli "Protokol"e katılmamıza dair 94/6322 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın Türkiye'de yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uluslararası nakliyeler sebebiyle meydana gelen hasar ve rücu taleplerinde Konvansiyon hükümleri uygulanacaktır.

I) CMR'nin 23. ve 25. maddeleri uyarınca, ancak üst sınır her durumda araç başına (römorku da dahil olmak üzere) 511.000 euro karşılığı TL'si (beşyüzonbirbin euro karşılığı TL'si) ile sınırlandırılmıştır.

II) CMR'nin 21. maddesine göre teslimde ödemeli taşımalarda 25.000 euro karşılığı TL'si (Yirmibeşbin euro karşılığı TL'si) ile sınırlandırılmıştır.

III) Malın tamamen veya kısmen kaybı için hasar tazmini, beher eksik brüt kilogram için 8.33 özel hesap birimini (SDR) veya CMR Madde 23 Nu. 3'e göre tespit edilen değeri aşamaz.

PRİMLER

1)Ro-Ro kullanan tenteli araçlar için aylık prim (ülke ayrımı yapılmaksızın)

Beher tenteli araç için 30 euro karşılığı TL

Trieste varışlı Ro-Ro hattını kullanan nakliyecilerin sadece tenteli araçları için bu bölümde belirtilen fiyatlar uygulanacaktır.

2) Kara yolu ile sefer yapan araçlar için aylık prim (ülke ayrımı yapılmaksızın)

Beher tenteli araç için (aylık) 40 euro karşılığı TL

Beher frigorifik araç için (aylık) 60 euro karşılığı TL

Başlangıç veya bitiş yeri Türkiye olmayan taşımalarda yukarıda belirtilen fiyatlar aynen geçerlidir.

3) Sefer esaslı prim

- A) Avrupa ülkeleri her bir taşıma (tenteli) 25 euro karşılığı TL
Frigo taşımaları 50 euro karşılığı TL
- B) Ortadoğu ülkeleri her bir taşıma (tenteli)35 euro karşılığı TL
Frigo taşımaları 60 euro karşılığı TL
- C) Eski Sovyetler Birliği sınırları içindeki ülkeler
Her bir taşıma (tenteli)..... 35 euro karşılığı TL
Frigo taşımaları 60 euro karşılığı TL

ÖNEMLİ NOT : “Tek taşıma” esas ile çalışılması hâlinde, nakil aracının hem “gidiş” hem “dönüş” seferinin sigortalanması isteniyorsa, yapılacak bildirimlerde bu seferlerin ayrı ayrı sigortalanması talep edilmelidir. Aksi takdirde, yalnızca “gidiş” seferi sigorta edilecek “dönüş” seferi için sigorta teminatı söz konusu olmayacaktır.

4) Başlangıç veya bitiş yeri Türkiye olmayan taşımalarda sefer esaslı prim

- Tenteli araçlarla her bir taşıma52 euro karşılığı TL
Frigo taşımaları 90 euro karşılığı TL

Yukarıda (1), (2), (3) ve (4) numaralı bölümlerde belirtilen fiyatlar aşağıdaki güzergahlar için geçerlidir.

- a)Türkiye-Avrupa ülkeleri
b)Avrupa ülkeleri-Türkiye
c)Türkiye-Ortadoğu ülkeleri (Suriye, Ürdün, İsrail, İran, Irak)
d)Ortadoğu ülkeleri (Suriye, Ürdün, İsrail, İran, Irak)-Türkiye
e)Türkiye-Eski Sovyetler Birliği sınırları içinde yer alan ülkeler
f)Eski Sovyetler Birliği sınırları içinde yer alan ülkeler-Türkiye
g)Yukarıda sayılan ülkelerarası sevkiyatlar

Not-1 : CMR Sigortası Sözleşmesi düzenlenen sigortalının tüm sevkiyatlarını sigorta ettirmesi zorunludur. Aksi takdirde CMR Sigortası Sözleşmesi kendiliğinden münfesih olacaktır.

NOT-2: Sigortalı herhangi bir sevkiyat gerçekleştirmemiş olsa dahi aylık asgari 130 EURO karşılığı TL. prim ödeyecektir.

NOT-3: CMR Sigortası prim tahakkukunda römork baz alınarak hesaplama yapılacaktır.

NOT-4: Ortadoğu ülkelerine yapılacak taşımalarda sadece Suriye, Ürdün, İran, Irak ve İsrail ülkelerine veya bu ülkelerden yapılacak sevkiyatlar CMR Sigortası kapsamında olacaktır.

NOT-5: İşbu poliçeden doğan bütün talepler, hasarın meydana geldiği tarihten itibaren 2 (iki) yılda zaman aşımına uğrayacaktır.

BEYAN ve ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Sigortalı kendisi veya tali (yıllık anlaşmalı kiralık) taşıyıcı tarafından uluslararası sevkiyatlar için kullanılacak araç plakalarını sözleşme başlangıcında sigortacıya veya acentesine yazılı olarak bildirecektir. Bu listede değişiklik olduğunda sigortalı sigortacıya veya acentesine yazılı olarak bildirimde bulunacaktır. Listeye yeni araçlar ilave olduğunda; bu araçlarla ilgili olarak bildirim tarihinden önce yükleme gerçekleştiyse, sigorta teminatı bir sonraki yükleme ile geçerlilik kazanacaktır. Bu listelere kaydedilmeyen listelerde yer almayan araçlar için işbu teminat geçersiz olacaktır. Ayrıca münferit olarak, "Sefer Esaslı" teminat kapsamına alınan araçlar da günü gününe ve sevkiyat başlamadan önce (sefer tarihi, çekici ve römork plakası, sefer başlangıç ve bitiş yeri vb.) sigortacıya veya acentesine yazılı olarak bildirilecektir. Yükleme başladıktan sonra bildirilen tek taşımalar teminat kapsamının dışında olacaktır.

Ro-Ro ile yapılacak taşımalarda yalnızca römork plakasının bildirilmesi yeterli olacaktır.

"Sefer esaslı" olarak araçların teminat kapsamına alınması hâlinde sigortalının gerçekleştireceği bütün seferlerin sigortacıya bildirilmesi zorunludur. Aksi takdirde işbu poliçe ile verilen teminat geçersiz olacaktır.

"Aylık prim" esasıyla teminat altına alınan araçlar için geçerli olmak üzere, Ro-Ro'ya binen araçların her ayın sonunda sigortacıya belgelenmesi şartıyla sözleşmenin "Primler" bölümünün 1. Maddesinde belirtilen fiyatlar uygulanacaktır.

Sigorta kapsamına alınan araçlara ait poliçe primlerinin tamamı, poliçelerin düzenlendiği ayın son gününe kadar sigortacıya ödenecektir.

Yukarıda detayları belirtilen bildirim esaslarına uyulmaz ve/veya primler zamanında ödenmez ise sigortalının tazminat ödeme yükümlülüğü ortadan kalkacaktır.

MUAFİYET

İşbu poliçe kapsamında meydana gelen her bir olayla ilgili olarak aşağıda belirtilen miktarlarda tenzili muafiyet uygulanacak, bir başka deyişle sigortalı her bir olaya bu miktarlarda iştirak edecektir.

-Tenteli araçlarda 250 euro karşılığı TL tenzili muafiyet

-Frigorifik araçlarda 435 euro karşılığı TL tenzili muafiyet uygulanacaktır.

-Eski Sovyetler Birliği ve Ortadoğu taşımalarında "sefer esaslı" poliçe düzenlenmesi hâlinde tenteli araçlarda 310 euro karşılığı TL tenzili muafiyet uygulanacak, frigorifik araçlardaki muafiyet tutarı değişmeyecektir.

ELEKTRONİK TARİH KLOZU

İşbu sigorta,

a- 2000 yılı veya herhangi bir başka tarih değişikliği ve/veya
b- Böyle bir tarih değişikliğine ilişkin sigortalıya ait olsun veya olmasın herhangi bir bilgi işlem, bilgi işlem sistemi, bilgi işlem yazılımı, programı veya prosesi veya içinde mikro işlemci, entegre devre, çip vb. bulunan herhangi bir elektronik sistem veya cihazdaki değişiklik veya düzeltme sonucunda herhangi bir bilgisayar, sistemi, programı veya prosesi veya herhangi bir elektronik cihaz veya sistemin fonksiyonunu yitirmesi, normal çalışmaması, kullanımı veya işletiminden kaynaklanan veya bu kullanım ve işletiminden kaynaklanan veya kullanım ve işleme ilişkin olan ister doğrudan(cihazın kendisi de dâhil), ister dolaylı olsun hiçbir kayıp, hasar, masraf veya sorumluluğu temin etmez.
c- İşbu kloz kapsamında tanımlanan her türlü elektronik cihaz ve sistemin üretmiş olduğu mal veya hizmetin 2000 yılı probleminden kaynaklanan herhangi bir nedenle doğuracağı madde-manevi sorumluluklar, bozulma, durma, kalitesiz-hatalı üretim vb. nedenler teminat haricidir.

ESAS ALINACAK DÖVİZ KURU

İşbu sözleşmede gösterilen teminat limitleri, tenzili muafiyet ve prim miktarları döviz karşılığı TL'si olarak belirlenmiştir.

Yukarıda "Primler" bölümünde belirtilen tutarlarda tahsil edilecek olan primler; euro , tahsilatın yapıldığı günkü T.C. Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden TL'sine çevrilecek ve TL'si olarak tahsilat yapılacaktır.

Hasar ödemelerinde de, ödeme tarihindeki T.C. Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden TL'si olarak ödeme yapılacaktır.

İşbu sözleşme..... tarihinde İstanbul'da 2 nüsha olarak tanzim edilmiştir.

S İ G O R T A L I

S İ G O R T A C I

Tablo 2.1: CMR sigorta sözleşmesi örneği

CMR
KARA YOLU İLE YAPILAN ULUSLARARASI EMTEA TAŞIMASI
NAKLİYECİ SORUMLULUK SİGORTASI ÖZEL ŞARTLARI

01 SİGORTALI

Bir ülkeden bir ülkeye sınır aşımı yoluyla ve bir ücret mukabilinde sevkiyat gerçekleştiren nakliyat şirketi Sigortalı olarak tanımlanır.

02 GEÇERLİLİK SAHASI

İşbu sigorta Avrupa, Ortadoğu (yalnızca Suriye, Ürdün, İsrail, İran, Irak ülkeleri) ve Eski Sovyetler Birliği ülkelerine veya bu ülkelerden taşıyıcı araçlar ile yapılan CMR'nin sevkiyat şartı olarak kabul edildiği ve CMR Taşıma Şartlarının zorunlu olarak uygulandığı sınır ötesi emtea nakilleri için geçerli olacaktır.

03 SİGORTA KONUSU

03.01 İşbu sigorta sigortalının bir ülkeden diğer bir ülkeye sınır aşımı yoluyla ve bir ücret mukabilinde yaptığı emtea nakliyatlarından doğan sorumluluğunu CMR Konvansiyonunun, sigorta mukavelesinin yapıldığı tarihte geçerli olan şartlarına göre teminat altına alır. Bu sigortanın başlamasından sonra CMR

Konvansiyonunda yapılan herhangi bir değişiklik veya ek düzenleme ile ilgili olarak, Sigortacı tarafından söz konusu değişiklik veya ilavenin yürürlüğe girmesinden itibaren 14 gün içinde yazılı olarak itirazda bulunulmaması hâlinde, söz konusu değişiklik ve/veya ek düzenlemeler sigorta mukavelesi kapsamında addolunacaktır.

03.02 Kabul edilen CMR hükümleri taraflar arasında sağlanan mutabakata rağmen uygulanamıyorsa sigortacı, uluslararası hukukun müsaade ettiği yere kadar ve başka bir sigorta şirketinin daha önce talep sahibinin hasar talebini karşılamamış olması kaydıyla, Türk Ticaret Kanunu'nun hükümleri çerçevesinde hasarı tazmin edecektir. Şayet talepte bulunma hakkına sahip tarafın bir nakliyat sigortası mevcut ise veya bu kişi veya şirket bir nakliyat sigortası aktedebilecek durumda idiyse, sigortacı haklı talepleri sadece CMR Konvansiyonu'nun sorumluluk esaslarına göre ve sorumluluk sınırlarına kadar tazmin edecektir (her bir eksik veya hasarlı yükün beher kilogramı için, sigortacının sorumluluğu bu sigorta sözleşmesinin "Teminat mm Limitleri" bölümündeki hükümler saklı kalmak kaydı ile 8.33 özel hesap birimlik azami tazminatı aşamaz. Burada söz konusu özel hesap birimi Uluslararası Para Fonu'nun özel çekiş hakkıdır.

04 SİGORTANIN KAPSAMI

04.01 İşbu sözleşme ile verilen teminat, taşınan emteanın kısmi veya tam ziyana uğraması veya hasar görmesi, kaybolması, teslim süresinin aşılması (CMR 17.madde) ve teslimde ödemeli olarak yapılan sevkiyatlarda tahsil şartlarına uyulmaması(CMR 21.madde) sonucunda sigortalıdan talep edilen haklı tazminat taleplerinin ödenmesini kapsamaktadır.

Malların taşınması dolayısıyla ödenen taşıma ücreti ve gümrük resimleri masrafları da (belgelenmesi kaydıyla) malalrın tamamen kaybedilmesi hâlinde tamamen ödenir. Kısmen kaybolma hâlinde ise zarar nispetinde ödeme yapılır (CMR 23. Madde). Ancak sigortalıdan haksız tazminat talebinde bulunulduğu takdirde, bu talep sigortacı tarafından reddedilecek ve sigortalı aleyhine dava açılması hâlinde de sigortalı sigortacının göstereceği bir avukata vekalet verecektir. Dava masrafları ile avukata ödenecek ücreti vekalet sigortacıya ait olacaktır. Mahkeme, işbu CMR Sigortası Sözleşmesinin (poliçesinin) teminat kapsamına girmeyen bir olaydan dolayı sigortalının sorumlu olduğuna karar verdiği takdirde, kararın kanuni yollardan geçerek kesinleşmesini müteakip tazminatı sigortalı ödeyecektir. Bu nedenle sigortalı sigortacıdan herhangi bir talepte bulunmayacaktır.

04.02 İşbu sigorta ayrıca, yapılan masrafların taşınan emteadaki hasara oranla makul ölçülerde olması kaydıyla, hasarı azaltma, kurtarma ve hasar tespit giderleri ile emteanın son varma yerine sevk edilmesi için gerekli ek masrafları da tazmin eder.

05 SİGORTA SÜRESİ, AKTARMA VE TEVAKKUFLAR

05.01 İşbu poliçe ile verilen teminat, taşıyıcının malları nakil aracına sağlam olarak yüklenmesini takiben teslim almasıyla başlar ve bunları alıcıya teslim ettiğinde fakat teslim mahalline varışını müteakip en geç 120 saat sonra sona erer. Sefer sahası içinde olmak kaydıyla malların nakil aracı üzerinde geçici olarak beklemesi ve/veya zorunlu aktarmalar (azami süre 120 saattir) sırasında meydana gelecek hasar ve zıyalarla ilgili sorumluluk talepleri de işbu teminat kapsamındadır. Ancak frigorifik tesisatlı araçlarla yapılan taşımalarda, aracın soğutma ve/veya havalandırma tesisatının taşınan emteanın gerektirdiği ısı seviyesinde ve kesintisiz olarak çalıştırılması gerekmektedir. Aksi takdirde sigortacının tazminat ödeme mükellefiyeti ortadan kalkar.

05.02 Sigorta teminatının geçerli olduğu süre zarfında bir tevakkuf söz konusu olursa, her tevakkuf için azami 120 saat ile sınırlı olmak kaydıyla teminat devam edecektir. Nakil aracının başka bir vasıtaya (Ro-Ro, tren vb.) yüklenmesi için geçecek sürede azami 120 saat ile sınırlı olmak kaydıyla tevakkuf olarak kabul edilecektir.

Sigortalı, nakil aracının ve taşınan emteanın emniyeti için gerekli olan tüm tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi ve/veya ihmal edilmesi sonucu meydana gelecek hasar ve zıyalarla ilgili taleplerde sigortacının sorumluluğu ortadan kalkar.

06 İSTİSNALAR

İşbu sigorta sözleşmesi aşağıdaki hususlardan doğan tazminat taleplerini kapsamamaktadır.

06.01 Resmi makamlar tarafından konulan kanun, yönetmelik veya kuralların ihlal edilmiş olduğunun tespit edildiği taşımalar,

06.02 Makul olmayan veya mevcut şartlar altında yetersiz bulunan "kararlaştırılmış" teslim sürelerinin aşılmasından kaynaklanan talepleri,

06.03 Eski Sovyetler Birliği sınırları içinde yer alan ÷lkelere/÷lkelerden yapılacak sevkiyatlarda geçerli olmak üzere, yanlış yere veya alıcıya teslimden kaynaklanabilecek sorumluluk talepleri,

06.04 ekici ve/veya r÷mork Ro-Ro üzerindeyken meydana gelen olaylarla ilgili müşterek avarya katılım payı,

06.05 CMR'nin 24.maddesi (değer arttırımı) ve CMR'nin 26.maddesine (teslimatla ilgili gecikmeden dolayı özel menfaat) göre yapılan anlaşmalara dayanan talepler,

06.06 Sigortalının bizzat kendisinin kanuni temsilcisinin, sigortalı adına hareket eden yetkili kişilerin, münferit şube yöneticilerinin veya sigortalının yardımcı personelinin kasıtlı olarak veya ağır ihmalleri sonucunda sebep oldukları hasar ve zıyalar,

06.07 Taşıyıcı aracın bakımına yeterince özen gösterilmemesinden, araç bakımının eksik ve/veya yetersiz yapılmasından veya aracın trafiğe ve/veya yüke elverişli olmamasından ve/veya araçlarda münhasıran bakımsızlıktan kaynaklanan teknik arızalardan ve/veya özellik arzeden mallarla kontrollü ısıda taşınması gereken malların ticari teamüllere uygun ısı seviyelerinde ve koşullarda taşınmamasından doğabilecek hasar ve zıyalarla ilgili tazminat talepleri,

06.08 Harp, harbe benzer hareket, iç harp, amme otoritesinin tasarrufları, devletlerarası hukuki önlemler, amme otoritesi tarafından müsadere edilme veya el konulma gibi sebeplerden kaynaklanan talepler,

06.09 Grev, kargaşalık, halk hareketleri, gasp, kötü niyetli hareketler ve bu hareketlerle ilgili alınan önlemlerden doğan hasarlara ilişkin tazminat talepleri,

06.10 Nükleer enerji nedeniyle veya nükleer emtea veya radyoaktif maddelerden kaynaklanan direkt ve dolaylı hasarlar ile parlayıcı, patlayıcı veya kirletici özellik taşıyan emteanın (akaryakıt, fuel-oil, kimyevi madde vb.) hasara uğramasının dolaylı sonucu olarak ortaya çıkabilecek sorumluluk talepleri (evre kirliliğini giderme ve azaltma masrafları, cezalar, yasal düzenlemelerden dolayı doğabilecek her türlü parasal yaptırımlar vb.),

06.11 Yüksek oranda parlayıcı veya patlayıcı özellik taşıyan emteada (dinamit, benzin, akaryakıt, tiner vb.) meydana gelen hasarlar. Ancak, yükleme tarihinden en az 3 iş günü öncesinden Sigortacıya yazılı bildirimde bulunulması, sigortacının onayının alınması ve gerekli ekprimin ödenmesi şartıyla söz konusu emteada meydana gelebilecek hasarlarla ilgili tazminat taleplerinin karşılanması mümkün olabilecektir.

06.12 Altın, platin veya gümüş gibi değerli madenler, mücevherat, değerli taşlar, kağıt para, menkul kıymetler, değerli kağıtlar ve her türlü belge ve dokümanda meydana gelen hasarlar,

06.13 Sanat eserleri, tablo ve antika eşyalardaki hasarlar,

06.14 Sigortalının ve/veya istihdam ettiği kişilerin kontrolü ve himayesi altındayken nakil aracının başboş bırakılması nedeniyle nakil aracı ve/veya treyler ve/veya konteynerlerin ya da içindekilerin çalınmasından doğan tazminat talepleri,

06.15 Nakil aracının brandasının yırtık ve delik olması ve/veya su geçirmezlik vasfını kaybetmesinden mütevellit taşınan emteada meydana gelebilecek ıslanma hasarları ile ilgili sorumluluk talepleri,

06.16 Bazı mal çeşitlerinin nitelikleri itibarıyla aşınma, normal fire, çürüme, kuruma, oksidasyon, paslanma, mutad dışı akma, fare, kurt veya diğer haşerelerin yapacağı tahribat, malın rengini, görünüşünü, bünyesini ve tadını etkileyen buharlaşma ve her türlü salgılar, ısı farkları gibi malın kendi özrü (aybı zati) veya tabii mahiyetine ilişkin hasar ve ziyaa uğramalarından doğacak tazminat talepleri,

06.17 Kar kaybı ve piyasa kaybından dolayı meydana gelen sorumluluk talepleri,

06.18 Sigortalı emteanın mutad evsafına göre yetersiz veya uygun olmayan ambalajlama yahut istiflenmesinin neden olduğu hasar, zıya ve masraflar ile yanlış yükleme ve/veya istifleme sonucu birbirini etkileme özellikleri bulunan emteanın oluşturacağı hasarlarla ilgili tazminat talepleri,

06.19 Sahte plaka, motor ve şasi numaralı araçlarla yapılan taşımalarda meydana gelen her türlü hasar ve ziyalarla ilgili sorumluluk talepleri,

06.20 Sigortalının işbu mukaveleden doğan haklarını sigortacının onayını almaksızın üçüncü şahıslara devretmesinden doğan tazminat talepleri,

06.21 Canlı hayvan sevkiyatları

06.22 Mutad taşıma süresinin aşılması (gecikme) sonucu meydana gelen hasarlarla ilgili tazminat talepleri

07 PRİM AYARLAMASI

Sözleşmenin "Primler" maddesinde belirtilen götürü prim meblağlarının bir yıllık sigorta süresi içinde yetersiz olduğu saptanırsa, Sigortacı Sigortalıdan primlerin arttırılmasını talep edebilecektir.Şayet primin arttırılmasına ilişkin yazılı talebin üzerinden 4 hafta geçtikten sonra yeni prim miktarları üzerinde mutabakat sağlanmamış ise, bu sözleşmede yer alan taraflardan herhangi biri 15 gün öncesinden yazılı bildirimde bulunmak kaydıyla sözleşmeyi süresinden önce feshedebilecektir.İhbar süresi içinde gerçekleştirilecek sevkiyatlarla ilgili olarak sigorta teminatı devam edecektir.

08 HASARDAN ÖNCEKİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigortalı,

08.01 Taşıyıcı aracın tüm seyahat güzergahı boyunca nizami bir biçimde ve sürekli olarak gözetim altında bulundurulmasını sağlayacaktır. Bu şart, özellikle aracın dinlenmek için verilen molalar ile bekleme süreleri zarfında park edildiği zaman da yerine getirilecektir.

08.02 Şoförlerin veya tali (ikinci) taşıyıcıların seçiminde müdebbir bir iş adamının göstermesi gereken özeni gösterecektir.

08.03 Sevkiyatlarda kullanılan araçların teknik açıdan, nakliyata uygunluk bakımından ve trafik emniyeti açısından yeterli olduklarını sürekli olarak kontrol edecek ve tespit edilen eksiklerin derhal ortadan kaldırılmasını temin edecektir. Ayrıca araç şoförlerini seyahat esnasında ortaya çıkabilecek ve taşınan malları olumsuz yönde etkileyecek hasarların derhal ortadan kaldırmaları gerektiğine dair uyaracak ve bunun yerine getirilmesi için gerekli şartları sağlayacaktır.

08.04 Sevkiyatı gerçekleştiren nakil aracı; taşımının herhangi bir aşamasında Ro-Ro seferlerini kullanıyor ve yalnızca römork Ro-Ro'ya yükleniyor ise çekici araç plakasının bildirilmesi zorunlu olmayacaktır. Römorkun yabancı plakalı bir çekici ile çekilmesi sırasında da teminat geçerli olacaktır.

Ro-Ro'ya yüklenmek veya varış mahalline götürülmek üzere bekleyen römorklar için de, "Sigorta Süresi, Aktarma ve Tevakküfler" maddesindeki bekleme süreleri ve Madde "08.01"deki hükümler geçerlidir.

"Sefer Esaslı" olarak bildirimlerini yapan sigortalıların araçları için, söz konusu seferde kullanılan römork ile çekici araç plakasının sevkiyat başlamadan, sigortacıya yazılı olarak bildirilmesi ön şartıyla sigorta teminatı geçerli olacaktır.

08.05 Sevkiyat başlamadan önce sigortalı sigortacıya çekici araç ve römork plakasını bildirecektir. Çekici araç plakasının sigortacıya bildirilmemiş olduğu durumlarda, römork plakası Sigortacıya bildirilmiş olsa dahi CMR Sigortası teminatı geçersiz addolunacak ve herhangi bir hasar ödemesi yapılmayacaktır. Ancak, yalnızca römorkun Ro-Ro'ya yüklenmesi hâlinde çekici araç plakasının bildirilmesi zorunlu olmayacaktır.

08.06 Frigorifik tesisatlı araçlarda spy(casus) cihazının bulunması ve çalışır vaziyette olması şartıyla teminat geçerli olacaktır. Kontrollü ısıda taşınması gereken emtea için malın hangi ısı seviyesinde taşınması gerektiğinin ve taşıma süresinin hamule senedinde ve/veya taşıma sözleşmesinde belirtilmesi zorunludur.

Meydana gelecek zıya ve hasarlarda taşıma sözleşmesinde belirtilen bilgiler esas alınacak ve spy(casus) cihazı ile gerekli kontroller yapılacaktır. Malların uygun olmayan ısı seviyesinde taşındığının belirlenmesi hâlinde ısı farklılığı (bozulma, donma vb.) sonucu meydana gelen hasarlarda sigortalının herhangi bir sorumluluğu bulunmayacaktır.

09 HASAR HÂLİNDEKİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Sigortalı,

09.01 Tazminat talebine yol açabilecek ve teminat kapsamına giren her bir olayı, olaydan haberdar olduktan sonra derhal-ancak haber aldıktan sonra en geç 7 gün içinde sigortacıya veya haber aldıktan sonra en geç 7 gün içinde sigortacıya veya acentesine yazı ile bildirmekle mükelleftir.

09.02 Hasarın önlenmesi ve/veya azaltılması için gerekli olan tüm tedbirleri almakla mükelleftir.

09.03 Sigortacının ihtiyaç duyacağı tüm bilgileri verecek ve talimatlarına uyacaktır.

09.04 Muhtemelen 1.500 euro'yu aşması beklenen veya miktarı belli olmayan hasar durumlarında ilgili avarya komiserine başvuracak ve onun talimatlarını yerine getirecektir.

09.05 Her bir trafik kazasını, hırsızlık olayını veya yangın hasarını en yakın polis merkezine bildirecektir.

09.06 Sigortacının onayını almaksızın hiçbir tazminat talebini kabul etmeyecek, ödemeyecek veya reddetmeyecektir.

09.07 İleri sürülen herhangi bir tazminat talebi ile ilgili olarak dava açıldığında veya mahkemeden başka bir resmi merci'ye başvurulduğunda sigortacıya derhal bilgi verecektir.

09.08 Sigortacının talebi üzerine tazminat isteminde bulunan tarafla davalaşacak ve gerektiğinde davanın yürütülmesini teminen vekaletini sigortacıya verecektir. Bunun için gerekli masraflar sigortacı tarafından karşılanacaktır.

10 YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLALİ

Sigortalının bizzat kendisinin, kanuni temsilcisinin, sigortalı adına hareket eden yetkili kişilerin, münferit şube yöneticilerinin veya sigortalının yardımcı personelinin yukarıda belirtilen yükümlülüklerin herhangi birini yerine getirmemeleri hâlinde sigortacının tazminat ödeme yükümlülüğü ortadan kalkacaktır.

11 HASARIN TASFİYESİ

Hasarın usulüne uygun ve en kısa zamanda tasfiyesini sağlamak amacıyla, sigortalı aşağıdaki belgeleri sigortacıya ibraz etmekle yükümlüdür.

11.01 Araç şoförü ve diğer görgü tanıklarının hasar ile ilgili beyanları,

11.02 Hamule senedi, ayrıca toplu olarak gönderilen emtea sevkiyatlarında parsiyel yük listesi,

11.03 Hasar gören mallara ilişkin faturalar,

11.04 Hasar tazminatı hakkı sahiplerinin hasarla ilgili talep belgesi (hasar faturası) (Türkiye'de meydana gelen hasarlarda hasar iktarı CMR Anlaşması temel alınmak ve buna uyulmak kaydıyla tahkim yolu ile de belirlenebilecektir).

11.05 Gerekliğinde avaryaya komiserinin raporu, trafik kaza raporu ve/veya hasarın ihbar edildiği karakolun düzenleyeceği zabıt,

11.06 Sigortacı meydana gelen hasarlarla ilgili her türlü yazışma ve ödemeyi doğrudan doğruya tazminata hak kazanan tarafa yapacaktır.

12 SİGORTA SERTİFİKASI (sigorta teyid belgesi)

İşbu CMR teminatının mevcudiyetinin kanıtlanması bakımından ve sigortalı talep ettiği takdirde her bir araç için geçerli bir sigorta sertifikası (sigorta teyid belgesi) düzenlenecek ve araç sürücüsü bu belgeyi gerektiğinde ilgili kişilere gösterecektir. Ancak bu sigorta sertifikaları yalnızca işbu sözleşme ile birlikte geçerli olacak ve bu belgeler tek başına geçerli olmayacaktır. İşbu sözleşmenin sona ermesi veya süresinden önce feshi hâlinde bu belgelerin geçerlilikleri de ortadan kalkacaktır.

13 İFA YERİ/YETKİLİ YARGI MERCİ

13.01 Sigortalının işbu sözleşme hükümleri gereğince sigortacıya yapacağı tüm bildirimler ile yapılması gereken tüm prim ödemeleri, sözleşmede belirlenen kurallara göre ve belirlenen süreler zarfında sigortalının eline geçmişse, ifa edilmiş kabul edilecektir.

13.02 İşbu sözleşmeden doğan ihtilafların hâlline İstanbul mahkemeleri yetkilidir.

14 RÜCU HAKKI

Şayet sigortalının kanuni temsilcisi, şirket adına hareket eden yetkili kişiler münferid şube yöneticileri veya sigortalının yardımcı personeli kasden veya ağır ihmal sonucunda bir hasara sebebiyet verirlerse veya işbu sözleşmede belirlenen yükümlülükler kusurlu olarak yerine getirilmezse, sigortalının, ödenen tazminatla ilgili olarak bu kişilere karşı rücu hakkı saklı kalacaktır.

15 SÖZLEŞMENİN SÜRESİ VE FESHİ

15.01 İşbu sözleşme ile verilen teminat tarihinde yürürlüğe girer ve sigorta başlangıç tarihini izleyen yılın Aralık ayının 31. günü sona erer. Ancak, taraflardan herhangi biri sigorta dönemi içinde 1 ay önceden yazı ile ihbar etmek suretiyle sözleşmeyi süresinden önce feshedebilir. Aksi takdirde, işbu sözleşme 1 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır.

15.02 Sigortalının

- Ödemesi gereken primleri sözleşmenin "Beyan ve Ödeme Yükümlülüğü" maddesinde belirtilen esaslar dahilinde ödememesi,
- İstisna maddelerine uymaması,
- Bu sözleşmede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemesi,
- Hileli beyanlarda bulunması,

bu sözleşmenin süresinden önce iptali için nedendir. Prim ödenmemesi hâlinde Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri işbu sözleşme için geçerli olacaktır.

SİGORTALI

SİGORTACI

Tablo 2.2: CMR sigortası özel şartları için yapılan sözleşme örneği

2.4.1.CMR Kapsamı Dışında Kalan Durumlar

- Resmi makamlar tarafından öngörülen kuralların veya kanunların ihlal edildiği tespit edilen taşımalardan doğan talepler
- Makul olmayan veya mevcut şartlar altında yetersiz bulunan kararlaştırılmış taşıma sürelerinin aşılmasından doğan talepler
- CMR'nin "Değer artırımı" ve "Teslimatla ilgili gecikmeden dolayı özel menfaatler" anlaşmalarına dayalı talepler
- Sigorta ettirenin bizzat kendisinin, yasal temsilcilerinin, sigorta ettiren adına hareket eden ilgili kişilerin ya da şubelerin, bağımsız yöneticilerinin, kasıt veya ağır ihmallerinin neden olduğu hasarlara ilişkin talepler
- Araçların yetersiz ve/veya eksik bakım ve muhafazasından, trafığe ve/veya yüke elverişli olmamasından ve /veya araçlarda bakımsızlıktan kaynaklanan teknik arızalardan dolayı taşınan yükte oluşan hasarlara ilişkin talepler
- Kontrollü ısılarda taşınması zorunlu eşyanın, uygun sıcaklık ve şartlara aykırı taşınmasından kaynaklara ilişkin talepler
- Nükleer enerji nedeniyle veya nükleer eşya ya da rayoaktif maddeden kaynaklanan doğrudan ve dolaylı hasarlar ile patlayıcı ve kirletici özellik taşıyan eşyanın (akaryakıt, fuel-oil, kimyevi madde gibi) hasar uğramasının sonucu olarak ortaya çıkabilecek talepler (çevre kirliliğini giderme ve azaltma masrafları, cezalar, yasal düzenlemelerden dolayı doğabilecek her türlü parasal yaptırımlar)
- Savaş, savaş benzeri olaylar, iç savaş, grev, kargaşalık, halk hareketleri, gasp, kötü niyetli hareketler vb. doğan hasarlara ilişkin talepler
- Bazı eşyaların doğal yapısından kaynaklanan aşınma, normal fire, çürüme, kuruma, paslanma ve haşerelerin yapacağı tahribat ve tanıyı etkileyen buharlaşma ve her türlü hasarlara ilişkin talepler
- Her çeşit kıymetli eşya ve evrakta oluşabilecek hasarlardan doğan talepler

- Nakil aracının bakımsız bırakılması ve içindekilerin çalınmasından kaynaklanan hasarlara ilişkin talepler
- İçki, sigara taşımaları
- Sigorta ettirenin bu sözleşmeden doğan haklarını, sigortacının önceden onayını almaksızın üçüncü kişilere devretmesine ilişkin talepler
- Sahte plaka, motor ve şasi numaralı araçlara yapılan taşımalarda meydana gelen her türlü hasarlara ait talepler

2.4.2. CMR Prim Uygulamaları

Sefer bazında münferit olarak sigortalanacak her bir araç hakkında yükleme başlamadan önce taşınan malın cinsi, sefer yeri, güzergâh, yükleme ve hareket tarihleri, çekici ve römork plaka bilgilerini içeren listeler sigorta şirketinin merkezine veya acentesine bildirilmelidir. Süresi içinde bildirim yapılmamış araçlar sigorta teminatının kapsamı dışındadır.

Bildirim süresi içinde bildirilen araçlar için primler, belirlenen süre içinde acenteye ödenmelidir. Bildirimler yapılmaz ve prim zamanında ödenmezse, sigortacının tazminat ödeme yükümlülüğü ortadan kalkar.

CMR Sözleşmesi, poliçede belirtilen tarihte yürürlüğe girer ve sigorta başlangıcından itibaren 12 ay sonunda sona erer. Taraflardan biri tarafından en geç sözleşmenin bitiminden önce (bu süre taraflarca belirlenir) feshedilmediği takdirde, sözleşme kendiliğinden bir yıl süreyle uzar.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını uygulayınız

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Emtia nakliyat sigortalarının kapsamı konusunda yazılı bir çalışma hazırlayınız.	➤ Hazırladığınız çalışmayı arkadaşlarınızla paylaşınız
➤ Emtia sigortası poliçe türlerini anlatınız.	➤ Değişik kaynaklardan faydalanmaya çalışınız.
➤ Nakliye sigorta teminatlarının türlerini öğreniniz.	
➤ Hizmet sağlayıcı olarak freight forwarder'in sigorta faaliyetlerinin kapsamını öğreniniz.	
➤ Bir örnek olay oluşturunuz ve sefer bilgi formu düzenleyiniz.	➤ Arkadaşlarını ile grup oluşturabilirsiniz.
➤ Sigorta poliçesi türlerini öğreniniz.	➤ Değişik kaynaklardan faydalanmaya çalışınız
➤ CMR Sigortasının kapsamını öğreniniz.	
➤ CMR Sigorta Sözleşmesini ve özel şartlarını inceleyiniz.	

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgileri okuyunuz. Okuduğunuz her bir cümlenin başındaki parantezin içerisine, eğer verilen bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Avarya terimi gemi ve yükün uğradığı olağan dışı zarar ziyan ile sefer esnasında yapılan olağanüstü masrafları ifade eder.
2. () Institute cargo clauses “A” teminatında, sigortalı, meydana gelen hasarın nasıl gerçekleştiğini bilmek veya hasarın teminata girdiğini ispatlamak zorundadır.
3. () Sigortalının kastı, kötü niyetinden doğan masraflar, all risk teminatının dışındadır.
4. () Kara yolu ile yapılan taşımalarda, sigortalı emtia gümrük depolarında, gümrüğe giriş tarihinden itibaren 60 gün süre ile verilen teminat çerçevesinde sigortalıdır.
5. () Emtia nakliyat sigortası sefer esası ile **yapılmaz.**
6. () Kıymet nakliyat sigortası, kıymetli maden, evrak, para ve benzer şeylerin taşınmaları sırasında söz konusu olabilecek tehlikelere karşı teminat **olamaz.**
7. () CMR Sigortası yalnızca kara yolu taşımalarını kapsar.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki uygulama testine geçiniz.

KONTROL LİSTESİ

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	Emtia nakliyat sigortasının kapsamını öğrenebildiniz mi?		
2.	Emtia sigortası poliçe türlerini öğrenebildiniz mi?		
3.	Nakliye sigorta teminatlarının türlerini öğrenebildiniz mi?		
4.	Hizmet sağlayıcı olarak freight forwarder'in sigorta faaliyetlerinin kapsamını öğrenebildiniz mi?		
5.	Bir örnek olay oluşturunuz ve sefer bilgi formu düzenleyebildiniz mi?		
6.	Sigorta poliçesi türlerini öğrenebildiniz mi?		
7.	CMR Sigortasının kapsamını öğrenebildiniz mi?		
8.	CMR Sigorta Sözleşmesini ve özel şartlarını öğrenebildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme” ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgileri okuyunuz. Okuduğunuz her bir cümlenin başındaki parantezin içerisine, eğer verilen bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Sigortanın temel işlevi, zararı ekonomik açıdan önemli bir duruma getirmektir.
2. () Sigortacının sigortalıyı koruma gibi bir yükümlülüğü **yoktur.**
3. () Hava yolu ile yapılan taşımalarda, sigortalı emtia gümrük depolarında, gümrüğe giriş tarihinden itibaren 30 gün süre ile, verilen teminat çerçevesinde sigortalıdır.
4. () Poliçe sigorta anlaşmasının yazılı şeklidir.
5. () Eksik sigorta, sigorta bedenlin sigorta değerinden fazla olması durumudur.
6. () Muafiyet, sigortalının hasarın tamamına katılması demektir.
7. () Emtia nakliyat sigortalarında savaş, grev, kargaşalık ve halk hareketleri gibi rizikolar ayrıca sigorta edilebilmektedir.
8. () Freight forwarder nakliyat sigortası için gönderen adına sigorta hizmetlerine aracılık **edemez.**

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız.

MODÜL YETERLİK ÖLÇME (PERFORMANS TESTİ)

Bu modül ile elde ettiğiniz kazanımları aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
Sigortanın Tanımı Temel Kavramları ve Sigorta Sözleşmesi			
1.	Sigortanın tanımını yapabiliyor musunuz?		
2.	Sigortanın temel kavramlarını öğrenebildiniz mi?		
3.	Sigorta aracılarını öğrenebildiniz mi?		
4.	Sigorta temel prensiplerini sıralayabildiniz mi?		
5.	Sigorta sözleşmesinde tarafların sorumluluklarını söyleyebiliyor musunuz?		
6.	Nakliyat sözleşmesi için gerekli bilgileri içeren bir örnek olay oluşturarak sigorta sözleşmesini hazırlayabildiniz mi?		
Nakliyat Sigortaları			
7.	Emtia nakliyat sigortasının kapsamını öğrenebildiniz mi?		
8.	Emtia sigortası poliçe türlerini öğrenebildiniz mi?		
9.	Nakliye sigorta teminatlarının türlerini öğrenebildiniz mi?		
10.	Hizmet sağlayıcı olarak freight forwarder'in sigorta faaliyetlerinin kapsamını öğrenebildiniz mi?		
11.	Bir örnek olay oluşturunuz ve sefer bilgi formu düzenleyebildiniz mi?		
12.	Sigorta poliçesi türlerini öğrenebildiniz mi?		
13.	CMR Sigortasının kapsamını öğrenebildiniz mi?		
14.	CMR Sigorta Sözleşmesini ve özel şartlarını öğrenebildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Yeterli görüyorsanız bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1.	Y
2.	D
3.	Y
4.	Y
5.	D
6.	Y
7.	D
8.	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	Y
2.	D
3.	Y
4.	D
5.	D
6.	Y
7.	Y
8.	Y

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	Y
2.	Y
3.	D
4.	D
5.	Y
6.	Y
7.	D
8.	Y

KAYNAKÇA

- ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Lojistik Yönetimi**, İstanbul, 2003.
- ERDAL Murat, Metin ÇANCI, **Taşımacılık Yönetimi**, İstanbul, 2003.
- KEMER Osman Barbaros, **Dış Ticaret Teknikleri**, İstanbul, 2005.
- www.utikad.org.tr
- www.ubak.gov.tr
- www.tsrbs.org.tr
- www.tsev.org.tr
- [www.megep.meb.gov.tr/moduller/taşıma sigortaları modülü](http://www.megep.meb.gov.tr/moduller/taşıma_sigortaları_modülü)